

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าผู้วิจัยมุ่งศึกษาสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มเยาวชนในเขตพื้นที่อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี โดยได้แบ่งประเด็นดังนี้

1. ความหมายและประเภทของยาเสพติด
 2. การแพร่ระบาดของยาเสพติดในประเทศไทย
 3. สภาพปัญหาของยาเสพติดในจังหวัดจันทบุรี
 4. สาเหตุของการแพร่ระบาดของยาเสพติดและสถานการณ์ยาเสพติด
 5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมและการเสพยาเสพติด
 - 5.1 ทฤษฎีจิตวิเคราะห์
 - 5.2 สาเหตุพฤติกรรมของวัยรุ่นเกี่ยวกับยาเสพติด
 6. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น
 7. แนวความคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้คนเสพยาเสพติด
 8. นโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
 9. สภาพพื้นที่ทั่วไปของอำเภอสอยดาว
 10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 11. กรอบแนวคิดในการวิจัย
- โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ความหมายและประเภทของยาเสพติด

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พุทธศักราช 2522 ได้ให้ความหมายของยาเสพติดให้โทษ หมายถึงสารเคมีหรือวัตถุชนิดใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใด ๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่นต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเรื่อย ๆ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง กับให้รวมตลอดถึงพืชหรือส่วนของพืชที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา

แต่ไม่หมายความว่ายาสามัญประจำบ้านบ้างได้รับตามกฎหมายว่าด้วยยาที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2526, หน้า 16) สำหรับประเภทยาเสพติดให้โทษชนิดต่าง ๆ พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 โดยประกาศของกระทรวงสาธารณสุข สิบได้ระบุ ชื่อยาเสพติดไว้ทั้งสิ้น 104 ชนิด และวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทอีก 4 ประเภท 42 ชนิด รวม 146 ชนิด ยาเสพติดชนิดเหล่านี้แบ่งออกเป็น 3 ชนิด คือ (ประจัน มณีนิล, 2529, หน้า 29)

1. แบ่งตามฤทธิ์ของยาที่มีต่อร่างกายมนุษย์ ได้แก่

1.1 ยากดประสาทได้แก่เฮโรอิน มอร์ฟิน เหล้าแหม่ง จะทำให้ประสาทมึนชา สมอง จิตใจ อารมณ์เยือกเย็นและเฉื่อยชาลง

1.2 ยากระตุ้นประสาทสมอง ได้แก่ แอมเฟตามีน ยาบ้า ยาขยัน ใบกระท่อม จะออกฤทธิ์กระตุ้นยาเร่งเร้าประสาท ทำให้เกิดการตื่นตัว กระวนกระวาย ประสาทสมองไวหิวด้วยอยู่เสมอ

1.3 ยาหลอนจิตประสาท เช่น Lysrgide (LSD) Mescaline ทำให้เกิดประสาทหลอน เห็นภาพผิดไปจากปกติ รสสัมผัสเปลี่ยนแปลง รวมทั้งอวัยวะทั้งห้าของร่างกายแปรปรวน มีปฏิกิริยาผิดไปจากความจริงทั้งหมด

1.4 ยาที่ออกฤทธิ์หลายอย่าง ทั้งกดประสาท กระตุ้นประสาท และประสาทหลอน หรือ ยาที่ออกฤทธิ์ผสมผสานกัน เช่น กัญชา เมื่อเสพจำนวนน้อยจะเกิดอาการกดประสาทอยู่ชั่วขณะหนึ่ง ต่อไปถ้าเสพเพิ่มมากขึ้นจะกลายเป็นพิษ มีอาการประสาทหลอนต่อไปได้

2. แบ่งตามแหล่งที่เกิดของยา ได้แก่

2.1 ยาเสพติดธรรมชาติ เป็นยาเสพติดที่กลั่นหรือสกัดได้จากพืช หรือพันธุ์ไม้บางชนิด โดยตรงที่เกิดขึ้นอยู่แล้ว ตามธรรมชาติ หรือนำสารจากพืชเหล่านี้มาทำกรรมวิธีต่าง ๆ ทางเคมี แปรธาตุไปเป็นยาเสพติดต่อไปได้ เช่น ฝิ่น กัญชา กระท่อม

2.2 ยาเสพติดสังเคราะห์ เป็นยาเสพติดที่ผลิตขึ้นในห้องปฏิบัติการทดลองด้วยกรรมวิธีต่าง ๆ ทางเคมี นำมาใช้แทนยาเสพติดธรรมชาติได้ โดยสารที่สังเคราะห์ขึ้นนั้นออกฤทธิ์เหมือนยาเสพติดจากธรรมชาติเช่นกัน เช่น เฮโรอิน ยาบ้า ยานอนหลับ ยาระงับประสาท เป็นต้น

3. แบ่งตามลักษณะของสารที่ใช้ในวงการแพทย์ ได้แก่

3.1 ฝิ่นหรือสารที่มีส่วนประกอบของฝิ่น เช่นมอร์ฟิน ทิงเจอร์ฝิ่น เฮโรอิน โคเคอิน รวมไปถึงสารสังเคราะห์หลายอย่างที่มีคุณสมบัติคล้าย ๆ กัน

3.2 ยานอนหลับชนิดต่าง ๆ ที่มีผลโดยตรงต่อสมองส่วนกลางยาพวกนี้มีจำหน่ายทั่วไป เช่น ฟิโนบาปีโทร เหล้าแหม่ง ซอลาเนอรัลทิวินาล รวมทั้งยานอนหลับอื่นที่ใช้ บาร์บิทูเรท ได้แก่ ไบรไมล์ คลอโรล ไฮเครทพาร์ดีไฮด์ และยาสังเคราะห์ใหม่ ๆ เช่น กลูตาไมล์ และเมตาควาโลน

3.3 ยากระตุ้นประสาท ได้แก่ แอมเฟตามีน และโคคาอีน

3.4 ยาที่ทำให้ประสาทหลอน ได้แก่ กัญชา, LDS, STP, DMT, ยาเหล่านี้ทำให้ประสาทการรับรู้ของคนเราผิดไปจากเดิม รวมทั้งสารอย่างอื่นและเห็ดบางอย่าง

3.5 สารระเหยต่าง ๆ เช่น เบนซิน ทินเนอร์ และกาวติดเครื่องใช้ต่าง ๆ

3.6 แอลกอฮอล์ ปัจจุบันองค์การอนามัยโลกจัดให้แอลกอฮอล์ เป็นสารเสพติดอย่างหนึ่งด้วยเพราะเมื่อดื่มจนติดแล้วจะทำให้ผู้ดื่มมีความต้องการและเพิ่มปริมาณการดื่มเรื่อย ๆ อีกทั้งมีโทษต่อร่างกายเช่นเดียวกับยาเสพติดอื่น ๆ

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2526, หน้า 56) ยาเสพติดเป็นสิ่งชักนำให้คนในสังคมมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปในทางลบ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการค้าประเวณี หรือแม้กระทั่งปัญหาการว่างงาน ซึ่งล้วนแต่มีปัญหายาเสพติดเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยเสมอ และในขณะนี้การเสพติดมีแนวโน้มว่า ผู้ติดยาจะเสพร่วมกับสารเสพติดชนิดอื่น ๆ หลายชนิดในเวลาเดียวกัน ซึ่งเรียกว่า การเสพติดสารเสพติดอย่างผสมกัน เช่น เริ่มต้นจากบุหรี่ กัญชา ฝิ่น เฮโรอีน เมื่อหาด้วยตัวใดตัวหนึ่งไม่ได้ ก็เสพตัวอื่นทดแทนหรือใช้ร่วมกันไป ในเวลาเดียวกันพบว่า มีโรคแทรกซ้อนมากกว่าผู้ที่เสพเพียงชนิดเดียวและมีอาการขาดยารุนแรงกว่า การบำบัดรักษา ก็ทำได้ยากกว่าและใช้เวลานาน ดังนั้น การแก้ไขปัญหายาเสพติดจึงจำเป็นต้องใช้มาตรการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดควบคู่กันไปจึงจะสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization (W.H.O.)) ได้ให้ความหมายของสิ่งเสพติดว่า “สิ่งเสพติด” หมายถึง สารหรือยาที่เข้าสู่ร่างกายจะโดยการรับประทาน ฉีด สูบ หรือดมติดต่อกันชั่วระยะเวลาหนึ่งแล้วทำให้มีผลต่อร่างกายและจิตใจของผู้ได้รับในลักษณะดังนี้

1. มีความต้องการอย่างแรงกล้าที่จะเสพต่อไปอีกเรื่อย ๆ
2. มีความโน้มเอียงที่จะเพิ่มปริมาณของสิ่งเสพติดให้มากขึ้นทุกขณะ
3. เมื่อถึงเวลาที่ต้องการเสพแล้วไม่ได้เสพจะเกิดอาการอดหรืออยากยาทุกราย คลุ้มคลั่ง ขาดสติ โมโห ฉุนเฉียว เป็นต้น
4. ผู้ที่ใช้ยาหรือสารนั้นเป็นเวลานานจะทำให้เกิดผลร้ายต่อสุขภาพของผู้เสพทั้งร่างกายและจิตใจ

จากที่มีผู้ให้ความหมายของคำว่า ยาเสพติด หรือสารเสพติด หลาย ๆ ท่านเมื่อพิจารณาแล้วจะพบว่า มีความหมายใกล้เคียงกันซึ่งพอสรุปได้ว่า การเรียกสารเสพติดหรือยาเสพติดจะใช้เรียกได้ทั้งสองคำซึ่งในที่นี้ขอเรียกว่า “สารเสพติด” หมายถึง สารใดก็ตามเมื่อรับเข้าสู่ร่างกายแล้วโดยการกิน ฉีด สูบ หรือดมจะทำให้มีผลต่อจิตใจและร่างกายของผู้ใช้สารนั้น โดยเฉพาะลักษณะต่อไปนี้

1. ผู้ใช้สารต้องเพิ่มขนาดของสารตลอดเวลา
2. เมื่อหยุดใช้สารจะทำให้เกิดอาการอดสาร
3. ผู้ที่ใช้สารเป็นเวลานานจะเกิดมีความต้องการสารนี้มากขึ้นทั้งทางร่างกายและจิตใจ
4. ผู้ที่ใช้สารเป็นเวลานาน สารจะก่อให้เกิดผลร้ายต่อสุขภาพและร่างกายของผู้ใช้นั้น

การแพร่ระบาดของยาเสพติดในประเทศไทย

สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรมบ่งชี้ถึงปัญหาของยาเสพติดในประเทศไทยเป็นปัญหาที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ จนอาจจะกล่าวได้ว่า ในปัจจุบันมีปัญหการแพร่ระบาดของยาเสพติดเกิดขึ้นทั่วทุกจังหวัดของประเทศไทยปัญหาเหล่านี้กำลังได้รับความสนใจเอาใจใส่จากผู้รับผิดชอบทั้งฝ่ายการเมือง ข้าราชการประจำ และองค์กรเอกชนหลายองค์กรด้วยกันอย่างไม่เคยมีมาก่อนเพราะปัญหาเหล่านี้ ไม่ใช่ปัญหาเฉพาะบุคคล หรือเฉพาะชุมชนเท่านั้น แต่เป็นปัญหาที่หากไม่ได้รับการแก้ไขจะทำให้สังคมโดยรวมพินาศพิการไปด้วยเพราะสมาชิกในสังคมนั้นติดยาเสพติดเป็นส่วนใหญ่ ท่านทั้งหลายคงจะปฏิเสธความรับผิดชอบร่วมกันไม่ได้ว่าในที่สุดคนรอบข้างของท่านส่วนใหญ่จะเป็นผู้ติดยาเสพติดและสักวันหนึ่งคนในครอบครัวของท่าน หากไม่มีภูมิคุ้มกันที่ดีพอจากครอบครัวที่อบอุ่น อาจตกเป็นทาสของยาเสพติด ไม่วันใดก็วันหนึ่งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ดังนั้นทุก ๆ คนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว ซึ่งครอบครัวก็เป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ต้องถือเป็นหน้าที่โดยตรงที่จะร่วมมือกัน ศึกษาหาความรู้ถึงพิษภัยของยาเสพติด ให้คำแนะนำ บุตรหลานหรือวัยรุ่นซึ่งจัดว่าเป็นกลุ่มเสี่ยงให้ทราบกลยุทธ์ต่าง ๆ ของผู้ขายยาเสพติด ตลอดจนการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับบุตรหลานทั้งหลายด้วยการทำให้ครอบครัวอบอุ่นด้วยวิธีการต่าง ๆ หากหน่วยเล็ก ๆ ของสังคม โดยเริ่มจากแต่ละครอบครัวของพวกเรา ก่อน ย่อมจะมีพลังในการต่อต้านการแพร่ระบาดของยาเสพติดในปัจจุบันได้อย่างยอดเยี่ยม และจะเป็นชัยชนะอย่างถาวรตลอดไปด้วย

สำหรับวิธีการลดการแพร่ระบาดของยาเสพติดอีกวิธีการหนึ่งคือ การแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งซื้อขาย ตลอดจนแหล่งเสพหรือมั่วสุมของผู้ติดยาเสพติดให้เจ้าหน้าที่ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ เช่น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด หรือ สำนักงาน ป.ป.ส. ซึ่งเป็นหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่ประสานงานด้านยาเสพติดทั่วประเทศ

จากสถานการณ์ในปัจจุบันพบว่าการแพร่ระบาดของยาเสพติดอย่างกว้างขวางและรุนแรงมากขึ้น ก่อให้เกิดความสูญเสียกับประเทศชาติหลายด้านด้วยกันทั้งด้านกำลังคนด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและด้านการเมือง การปกครอง รัฐบาลได้ตระหนักถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจึงได้มีการกำหนดนโยบายเร่งด่วนเพื่อจะลดการระบาดและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยใช้กลยุทธ์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมกันแก้ไขปัญหายาเสพติดเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของยาเสพติดภายใน

ประเทศ รวมทั้งใช้มาตรการทางกฎหมายอย่างเฉียบขาดกับผู้ที่ทำให้ผิด ในการค้ายาเสพติด และผู้เสพยาเสพติด เป็นต้น และจากการประเมินสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติด พบว่า ยาเสพติดที่มีการแพร่ระบาดอย่างมาก ในประเทศไทยได้แก่ เฮโรอีน และยาบ้า (แอมเฟตามีน) พื้นที่ที่มีปัญหาเฮโรอีนรุนแรง ได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ ส่วนการแพร่ระบาดของยาบ้า มีมากในภาคกลาง โดยเฉพาะในกลุ่มนักเรียน นักศึกษา และจากการรวบรวมสถิติของสำนักงาน ป.ป.ส. พบว่า ปี พ.ศ. 2533 มีนักเรียน นักศึกษา สมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษา จำนวน 447 คน และมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี จนในปี พ.ศ. 2540 พบว่า มีจำนวนถึง 6,542 คน และจากสถิติข้อมูลผู้เข้ารับการบำบัดรักษาพบว่าในช่วงปี 2535 - 2543 การแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มนักศึกษามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและคาดว่าตั้งแต่ปี 2545 เป็นต้นไปมีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นจากการสำรวจเพื่อประมาณการจำนวนนักเรียน/ นักศึกษาที่เข้าไป เกี่ยวข้องกับยาเสพติดตั้งแต่ระดับ ประถมศึกษาปีที่ 6 - ปริญญาตรี ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงมหาดไทยในปี 2542 โดยสำนักวิจัยเอแบคโพลล์ พบว่า จากนักเรียน/ นักศึกษา จำนวน 5,365,942 คน ทั่วประเทศมีนักเรียน/ นักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดถึง 663,290 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 12.40 โดยการเข้าไปเกี่ยวข้องจะเป็นไปในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

เป็นผู้ขายยาเสพติด	285,866 คน (5.80%)
เป็นผู้มีประสบการณ์ในการใช้	143,607 คน (2.70%)
เป็นผู้ติดยาเสพติด	80,819 คน (1.50%)
เป็นผู้ค้ายาเสพติด	56,499 คน (1.10%)
เป็นผู้ติดและค้ายาเสพติด	50,442 คน (0.94%)
เป็นผู้ใช้และค้ายาเสพติด	6,057 คน (0.85%)

สำหรับยาเสพติดที่นักเรียน/ นักศึกษาที่เป็นผู้ใช้เข้าไปเกี่ยวข้องส่วนใหญ่ ได้แก่ ยาบ้า (54.80%) รองลงมาเป็นกัญชา (20.00%) และสารระเหย (18.10%) ตามลำดับโดยคิดเป็นร้อยละของผู้เข้าไปเกี่ยวข้องจากนักเรียน/ นักศึกษา ทั้งหมดเท่ากับ 7.1, 2.8 และ 2.6 ตามลำดับ ในส่วนที่เกี่ยวข้องในฐานะผู้ติดพบว่าส่วนใหญ่ติดยาบ้า (40.60%) รองลงมาคือ สารระเหยและกัญชา (18.00%) ตามลำดับ

สรุป จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ามีการแพร่ระบาดอย่างรุนแรงในกลุ่มนักเรียน/ นักศึกษาและมีพัฒนาการของยาเสพติดทั้งในด้านความต้องการและการผลิต นอกจากนั้นยังมีปัจจัยแวดล้อมอื่นที่มีส่วนที่จะเอื้ออำนวยต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มนักเรียน/ นักศึกษาก็คือ พัฒนาการของวัยรุ่นภายใต้วัฒนธรรมใหม่ ปัจจุบันแนวโน้มสังคมวัฒนธรรมชี้ให้เห็นว่ากระแสวัฒนธรรมใหม่ที่มากับเทคโนโลยีสื่อสารที่เจริญก้าวหน้า รวมทั้งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เช่น นิตยสาร

วารสาร หนังสือโฆษณาต่าง ๆ การสื่อสารโดยผ่านคอมพิวเตอร์ ได้แก่ อินเทอร์เน็ต และสื่อ
สถานเริงรมย์และแหล่งบันเทิงต่าง ๆ มีผลกระทบต่อกลุ่มวัยรุ่นและมีส่วนสำคัญที่เป็นตัวผลักดันให้
สัมพันธใกล้ชิดกับปัญหายาเสพติดมากยิ่งขึ้น

สภาพปัญหาเสพติดในจังหวัดจันทบุรี

จันทบุรี - ดำรวจภูธรจังหวัดจันทบุรี ร่วมกับสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
จัดโครงการอบรมบุคลากร สืบสวน การข่าว เกี่ยวกับยาเสพติดเครือข่ายการค้าและแพร่ระบาดใน
พื้นที่จังหวัดจันทบุรี เพื่อสนองนโยบายรัฐบาล

วันนี้ (28 ก.ย.) เวลา 10.00 น. ที่ห้องประชุม โรงแรม นิวเทรเวิลลอคซ์ จังหวัดจันทบุรี
พล.ต.ต. สุรพล วิรัตน์โยสินทร์ ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดจันทบุรี เป็นประธานในพิธีเปิด
โครงการอบรมบุคลากร สืบสวน การข่าว เกี่ยวกับยาเสพติดเครือข่ายการค้าและแพร่ระบาดในพื้นที่
จังหวัดจันทบุรี โดยมี พล.ต.ต. ธนเทพ กองชุมพล สารวัตร ผู้อำนวยการปฏิบัติหน้าที่ชุดปราบปราม
ยาเสพติดตำรวจภูธรจังหวัดจันทบุรี นายสุคนธ์ ชูทอง เจ้าหน้าที่ ป.ป.ส. เป็นวิทยากรในการให้ความรู้
กับเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดสืบสวน การข่าว และผู้เข้ารับการอบรมจากตำรวจทุกสถานีตำรวจภูธรจังหวัด
จันทบุรีทุกแห่ง สำหรับการจัดโครงการในครั้งนี้ สืบเนื่องจากสถานการณ์ยาเสพติดที่ผ่านมาจะพบว่า
สถานการณ์ยาเสพติดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทั้งด้านผู้เสพ ผู้ค้า ซึ่งมีปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลก่อให้เกิดปัญหา
อาชญากรรมต่าง ๆ รวมถึงปัญหาด้านการนำเข้าในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี และเขตรอยต่อระหว่าง
จังหวัดที่เป็นเส้นทางผ่านในการค้าเลี้ยง แหล่งพักยาเสพติด แหล่งจำหน่ายต่อไปยังพื้นที่ใกล้เคียง
ทำให้สภาพปัญหาเสพติดทวีความรุนแรงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนเป็นวิกฤตสำคัญของชาติด้านเมือง
ซึ่งรัฐบาลถือเป็นวาระแห่งชาติที่ตำรวจภูธรจังหวัดจันทบุรีจะต้องร่วมแรงร่วมใจ เร่งแก้ปัญหา
ยาเสพติดอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

ดังนั้น ในวันนี้จึงได้มีการจัดโครงการอบรมบุคลากร สืบสวน การข่าว เกี่ยวกับยาเสพติด
เครือข่ายการค้าและแพร่ระบาดในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อดำเนินการงานตาม
นโยบายเอาชนะยาเสพติดของรัฐบาล เพื่อปรับทิศทางและกำหนดแนวทางการปฏิบัติให้มี
ประสิทธิภาพมากขึ้นในอนาคต พร้อมทั้งเพื่อพัฒนาระบบข้อมูลด้านการข่าว และเฝ้าระวังปัญหา
ยาเสพติดของเครือข่าย การค้า การแพร่ระบาดปัญหาเสพติดในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี เพื่อ
แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและสถานการณ์การข่าวยาเสพติดในทุกพื้นที่จังหวัดจันทบุรีของสถานี
ตำรวจต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินการในพื้นที่ เพื่อบูรณาการระบบกลไกการข่าวร่วมกันและสนับสนุนการ
ปฏิบัติด้านการข่าวยาเสพติดในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี และเพื่อเป็นการตอบสนองนโยบายของรัฐบาล
ที่ต้องการปราบปรามยาเสพติดให้หมดไปจากประเทศ การจัดโครงการดังกล่าวจะทำการจัดอบรม

จำนวน 2 วัน คือ วันที่ 28 และ 29 กันยายน 2554 นี้

สาเหตุของการแพร่ระบาดของยาเสพติดและสถานการณ์ยาเสพติด

สาเหตุของการแพร่ระบาดของยาเสพติด

1. สาเหตุที่เกิดจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2526) จำแนกตามการออกฤทธิ์ต่อระบบประสาท แบ่งเป็น 4 ประเภท

1.1 อยากทดลอง เกิดจากความอยากรู้อยากเห็นซึ่งเป็นนิสัยของคน โดยทั่วไป และโดยที่ไม่คิดว่าตนจะติดสิ่งเสพติดนี้ได้ จึงไปทำการทดลองใช้สิ่งเสพติดนั้น ในการทดลองใช้ครั้งแรก ๆ อาจมีความรู้สึกดีหรือไม่ดีก็ตาม ถ้ายังไม่ติดสิ่งเสพติดนั้น ก็อาจประมาณไปทดลองใช้สิ่งเสพติดนั้นอีกจนใจที่สุดก็ติดสิ่งเสพติดนั้นหรือถ้าไปทดลองใช้สิ่งเสพติดบางชนิด เช่น เฮโรอีน แม้จะเสพเพียงครั้งเดียว ก็อาจทำให้ติดได้

1.2 ความกึกคะนอง คนบางคนมีความกึกคะนอง ชอบพูดอวดเก่งเป็นนิสัย โดยเฉพาะวัยรุ่นมักจะมีนิสัยดังกล่าว คนพวกนี้อาจแสดงความเก่งกล้าของตนในกลุ่มเพื่อนโดยการแสดงการใช้สิ่งเสพติดชนิดต่าง ๆ เพราะเห็นแก่ความสนุกสนาน ตื่นเต้นและให้เพื่อนฝูงยอมรับว่าตนเก่ง โดยมีได้คำนึงถึงผลเสียหรืออันตรายที่จะเกิดขึ้นในภายหลังแต่อย่างไรในที่สุดตนเองก็กลายเป็นคนติดสิ่งเสพติดนั้น

1.3 การชักชวนของคนอื่น อาจเกิดจากการเชื่อตามคำชักชวนโฆษณาของผู้ขายสินค้าที่เป็นสิ่งเสพติดบางชนิด เช่น ยากระตุ้นประสาทต่าง ๆ ยาขยัน ยาม้า ยาบ้า เป็นต้น โดยผู้ขายโฆษณาสรรพคุณของสิ่งเสพติดนั้นว่า มีคุณภาพดีสารพัดอย่างเช่น ทำให้มีกำลังวังชา ทำให้มีจิตใจแจ่มใส ทำให้มีสุขภาพดี ทำให้มีสติปัญญาดี สามารถรักษาโรคได้บางชนิด เป็นต้น ผู้ที่เชื่อคำชักชวนโฆษณาดังกล่าวจึงไปซื้อตามคำชักชวนของเพื่อนฝูง ซึ่งโดยมากเป็นพวกที่ติดสิ่งเสพติดนั้นอยู่แล้ว ด้วยความเกรงใจเพื่อน หรือเชื่อเพื่อน หรือต้องการแสดงว่าตัวเองเป็นพวกเดียวกับเพื่อนจึงใช้สิ่งเสพติดนั้น

สาเหตุที่เกิดจากการถูกล่อลวง

ปัจจุบันนี้มีผู้ขายสินค้าประเภทอาหาร ขนม หรือเครื่องดื่มบางรายใช้สิ่งเสพติดผสมลงในสินค้าที่ขาย เพื่อให้ผู้ซื้อสินค้านั้นไปรับประทานเกิดการติด อยากมาซื้อไปรับประทานอีก ซึ่งในกรณีนี้ ผู้ซื้ออาหารนั้นมารับประทานจะรู้สึกดีว่าตนเองเกิดการติดสิ่งเสพติดขึ้นแล้วรู้แต่เพียงว่าอยากรับประทานอาหาร ขนมหรือเครื่องดื่มที่ซื้อจากร้านนั้น ๆ กว่าที่ทราบก็ต่อเมื่อตนเองรู้สึกผิดปกติเกิดต่อความต้องการจะซื้ออาหารจากร้านนั้นมารับประทาน หรือต่อเมื่อมีอาการเสพติดรุนแรงและมีสุขภาพเสื่อมลง

สาเหตุที่เกิดจากความเจ็บป่วย

คนที่มีอาการเจ็บป่วยทางกายเกิดขึ้นเพราะสาเหตุต่าง ๆ เช่น ได้รับบาดเจ็บรุนแรงเป็นแผลเรื้อรัง มีความเจ็บปวดอยู่เป็นประจำ เป็นโรคประจำตัวบางอย่าง เป็นต้น ทำให้ได้รับทุกข์ทรมานมากหรือเป็นประจำจึงพยายามแสวงหาวิธีที่จะช่วยเหลือตนเองให้พ้นจากความทุกข์ทรมานนั้นซึ่งวิธีหนึ่งที่ทำได้ง่ายคือ การรับประทานยาที่มีฤทธิ์ระงับอาการเจ็บปวดนั้นได้ ซึ่งไม่ใช่เป็นการรักษาที่เป็นต้นเหตุของความเจ็บป่วย เพียงแต่ระงับอาการเจ็บปวดให้หมดไปหรือลดน้อยลงได้ชั่วคราว เมื่อฤทธิ์ยาหมดไปก็จะกลับเจ็บปวดใหม่ ผู้ป่วยก็จะใช้ยานั้นอีก เมื่อทำเช่นนี้ไปนาน ๆ เกิดอาการติดยานั้นขึ้น

ผู้ที่มีจิตใจไม่เป็นปกติ เช่น มีความวิตกกังวล เครียด มีความผิดหวังในชีวิต มีความเศร้าสลดเสียใจ เป็นต้น ทำให้สภาวะจิตใจไม่เป็นปกติจนเกิดการป่วยทางจิตขึ้นจึงพยายามหาหรือสิ่งเสพติดที่มีฤทธิ์สามารถคลายความเครียดจากทางจิตได้ชั่วขณะหนึ่งมารับประทาน แต่ไม่ได้รักษาที่ต้นเหตุเมื่อยาหมดฤทธิ์จิตใจก็จะกลับเครียดอีกและผู้ป่วยก็จะเสพลิงเสพติด ถ้าทำเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ ก็จะทำให้ผู้นั้นติดยาเสพติดในที่สุด

การไปซื้อยามารับประทานเองโดยไม่ทราบสรรพคุณยาที่แท้จริงขนาดยาที่ควรรับประทาน การรับประทานยาเกินจำนวนกว่าที่แพทย์ได้สั่งไว้ การรับประทานยาบางชนิดมากเกินไป หรือรับประทานติดต่อกันนาน ๆ บางครั้งอาจมีอาการถึงตายได้ หรือบางครั้งทำให้เกิดการเสพลิงติดยานั้นได้

สาเหตุอื่น ๆ

การอยู่ใกล้แหล่งขายหรือใกล้แหล่งผลิต หรือ เป็นผู้ขายหรือผู้ผลิตเองจึงทำให้มีโอกาสติดสิ่งเสพติดให้โทษนั้นมากกว่าคนทั่วไป

เมื่อมีเพื่อนสนิทหรือพี่น้องที่ติดสิ่งเสพติดอยู่ ผู้นั้นย่อมได้เห็นวิธีการเสพของผู้ที่อยู่ใกล้ชิด รวมทั้งได้เห็นพฤติกรรมต่าง ๆ ของเขาด้วย และยังสามารถได้รับคำแนะนำหรือชักชวนจากผู้เสพด้วยจึงมีโอกาสติดได้

คนบางคนอยู่ในสภาพที่มีปัญหา เช่น ว่างาน ขาดเงิน ค่าใช้จ่ายเพิ่มโดยมีรายได้ลดลง หรือคนที่ มีหนี้สินมาก ฯลฯ เมื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ไม่ได้ก็หันไปใช้สิ่งเสพติด ช่วยผ่อนคลายความรู้สึกในความทุกข์ยากต่างเหล่านี้ แม้จะรู้ว่าเป็นชั่วครู่ชั่วยามก็ตาม เช่น กลุ่มใจที่เป็นหนี้คนอื่นก็ไปกินเหล้า หรือสูบกัญชาให้เมาเพื่อที่จะได้ลืมเรื่องหนี้สิน บางคนต้องการรายได้เพิ่มขึ้นโดยพยายามทำงานให้หนักและมากขึ้นทั้ง ๆ ที่ร่างกายอ่อนเพลียมากจึงรับประทานยากระตุ้นประสาทเพื่อให้สามารถทำงานต่อไปได้ เป็นต้น ถ้าทำอยู่เป็นประจำทำให้ติดสิ่งเสพติดนั้นได้

การเลียนแบบการที่ไปเห็นผู้ที่ตนสนิทสนมรักใคร่หรือเพื่อนจึงเห็นว่าเป็นสิ่งน่าลองเป็นสิ่งที่โก้เก๋เป็นสิ่งที่แสดงความเป็นพวกเดียวกันจึงไปทดลองใช้สิ่งเสพติดนั้นจนติด

คนบางคนมีความผิดหวังในชีวิตตนเอง ผิดหวังในชีวิตครอบครัว หรือผิดหวังในชีวิตสังคม เพื่อเป็นการประหลาดตนเองหรือคนอื่น จึงไปใช้สิ่งเสพติดจนคิดทั้ง ๆ ที่ทราบว่าเป็นสิ่งไม่ดีก็ตาม

สาเหตุด้านสภาพแวดล้อม

การเป็นพื้นที่ผลิต เนื่องจากประเทศไทย มีส่วนที่ติดกับพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ ซึ่งเป็นแหล่งผลิตยาเสพติดที่สำคัญของโลกแห่งหนึ่ง จึงทำให้ไทยมีส่วนในการผลิตยาเสพติดประเภทฝิ่น และเฮโรอีน ซึ่งผลิตมากในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ นอกจากนั้นแล้ว ในปัจจุบันยังมีการผลิตยาบ้าในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำด้วย ยาเสพติดที่มีการผลิตในประเทศไทยอีกชนิดหนึ่ง คือ กัญชา ซึ่งมีมากในภาคอีสาน อย่างไรก็ตาม สำหรับการเป็นแหล่งผลิตของประเทศไทยนั้น ในปัจจุบันได้ลดปริมาณลงอย่างมาก โดยเฉพาะฝิ่น เฮโรอีน และกัญชา จนอยู่ในระดับที่สามารถควบคุมได้ ในส่วนของการผลิตยาบ้า ได้มีการย้ายแหล่งผลิตไปอยู่ในประเทศเพื่อนบ้านเป็นส่วนใหญ่

การเป็นพื้นที่การค้า ประเทศไทยมีการค้ายาเสพติดที่สำคัญ 3 ชนิด คือ การค้าเฮโรอีน การค้ากัญชา การค้ายาบ้า การค้าเฮโรอีน กระจายอยู่บริเวณพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย บริเวณที่ติดกับสามเหลี่ยมทองคำ พื้นที่ กรุงเทพฯ ภาคใต้ และชายแดนต่างประเทศ ซึ่งเชื่อมโยงกับชายแดนภายในประเทศ รวมทั้งชนกลุ่มน้อยในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ เฮโรอีนส่วนใหญ่จะถูกลำเลียงไปยังต่างประเทศ แต่บางส่วนจำหน่ายในตลาดภายในประเทศไทย ในปัจจุบัน เครือข่ายการค้าเฮโรอีนถูกเจ้าหน้าที่จับกุมและทำลายลงได้หลายเครือข่าย บางกลุ่มหยุดดำเนินการ บางกลุ่มไปค้ายาบ้าแทน

การค้ากัญชาอยู่ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กรุงเทพฯ ภาคใต้พื้นที่ดำเนินการส่วนใหญ่อยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กัญชาที่รวบรวมได้จะส่งออกไปต่างประเทศเป็นหลัก ปัจจุบันกล่าวได้ว่า การค้ากัญชาลดน้อยลงมาก กลุ่มผู้ค้าจะไปดำเนินการในประเทศเพื่อนบ้าน การค้าในประเทศไทยส่วนใหญ่เพื่อใช้เสพภายในประเทศ

การค้ายาบ้า ยาบ้าได้แพร่กระจายอยู่ในทุกภูมิภาค ผู้ค้ามีกระจายอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับรายใหญ่ ระดับกลาง และระดับย่อยในพื้นที่แพร่ระบาด เครือข่ายการค้ายาบ้า ไม่มีการจัดองค์กรที่ชัดเจนเหมือนกับเฮโรอีนและกัญชา แม้แต่นักค้ารายย่อยบางครั้งก็สามารถไปจัดหาหาเสพติดจากพื้นที่ผลิต บริเวณสามเหลี่ยมทองคำครั้งละเป็นปริมาณมากได้

การเป็นพื้นที่แพร่ระบาด ยาเสพติดที่แพร่ระบาดในประเทศไทย ประกอบด้วย ฝิ่น เฮโรอีน กัญชา ยาบ้า สารระเหย โคเคน ยาไอ และวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทบางชนิด เช่น จำพวกยานอนหลับ อย่างไรก็ตาม กล่าวสำหรับการแพร่ระบาดแล้ว ตัวยาหลักคือ ฝิ่น เฮโรอีน กัญชา ยาบ้า สารระเหย โคเคน เอ็กซ์ตาซี ยาเค โดยฝิ่นและเฮโรอีน เคยเป็นยาเสพติด ที่แพร่ระบาดรุนแรงในอดีต แต่ปัจจุบันลดระดับลง ฝิ่นคงมีแพร่ระบาดเฉพาะกลุ่มชาวเขาเฮโรอีนแพร่ระบาดในกลุ่มเสกเดิม

ตัวยาที่แพร่ระบาดมากและมีปัญหาในระดับรุนแรง คือ ยาบ้า ซึ่งแพร่กระจายเป็นวงกว้าง โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชน นักเรียนนักศึกษา สำหรับโคเคน เฮโรอีน และยาเค การแพร่ระบาดจำกัดอยู่เฉพาะกลุ่มเยาวชน ผู้ใช้ในสถานบันเทิง และกลุ่มวัยรุ่นที่ฐานะดี ส่วนสารระเหยจะแพร่ระบาดในกลุ่มเด็กนอก สถานศึกษา ส่วนใหญ่จะอยู่ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การเป็นทางผ่านยาเสพติด การที่ประเทศไทยมีส่วนที่ติดกับสามเหลี่ยมทองคำ และการคมนาคมภายในประเทศมีความสะดวก โดยเฉพาะการขนส่งทางบกและทางอากาศจึงมีการลักลอบลำเลียงยาเสพติด ทั้งที่ภายในประเทศและไปต่างประเทศ โดยเฉพาะการลักลอบลำเลียงเฮโรอีนไปต่างประเทศ เช่น อเมริกา ออสเตรเลีย และยุโรป นอกจากนั้นแล้ว ยังมีการลักลอบลำเลียงกัญชาจากทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือมายังกรุงเทพฯ ส่งไปต่างประเทศ โดยทางเรือหรือส่งลงทางใต้ไปยังประเทศมาเลเซีย และต่อไปยังประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ญี่ปุ่น อเมริกา และประเทศในยุโรปบางประเทศ

2. สถานการณ์ยาเสพติด

ปัจจุบันสถานการณ์ยาเสพติดของประเทศไทย มีปัญหาใน 3 ลักษณะ คือ การผลิต การค้า/ ลำเลียง และการแพร่ระบาด

2.1 สถานการณ์การผลิตยาเสพติด

ประเทศไทยประสบกับปัญหาการผลิตยาเสพติดที่สำคัญ 4 ชนิด คือ ปัญหาการผลิตฝิ่น เฮโรอีน กัญชาและแอมเฟตามีน

สถานการณ์การผลิตฝิ่น: จากการที่ไทยได้ดำเนินการควบคุมการผลิตฝิ่น ส่งผลให้พื้นที่การผลิตฝิ่นในประเทศไทยมีแนวโน้ม ลดลงทุกปีจนอยู่ในภาวะที่สามารถควบคุมการขยายตัวของปัญหาดังกล่าวได้

สถานการณ์การผลิตเฮโรอีน: การลักลอบตั้งแหล่งผลิตเฮโรอีนในประเทศไทยมีแนวโน้ม ลดจำนวนลงทุกปี เนื่องจากการลดลงของผลผลิตฝิ่นภายในประเทศและการปราบปรามของเจ้าหน้าที่อย่างต่อเนื่อง

สถานการณ์การผลิตกัญชา: การลักลอบผลิตกัญชาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือลดความสำคัญลงไปยังภาคอื่น ๆ แทน และผลผลิตกัญชามีจำนวนลดลงเนื่องจากการปราบปรามตัดฟันทำลายอย่างต่อเนื่องในช่วงหลายปีที่ผ่านมา

สถานการณ์การผลิตแอมเฟตามีน: เป็นปัญหาที่มีแนวโน้ม ขยายตัวรุนแรงมากขึ้น โดยจะมีทั้งผลิตหัวเชื้อแอมเฟตามีน และผลิตแอมเฟตามีนอัดเม็ด เพื่อบริโภคภายในประเทศเป็นหลัก พื้นที่ที่มีการลักลอบตั้งแหล่งผลิตแอมเฟตามีน ส่วนใหญ่เป็นจังหวัดในภาคกลางที่กระจายอยู่รอบ ๆ กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเมืองหลวงของประเทศ

2.2 สถานการณ์การค้ายาเสพติด

ปัญหาการค้ายาเสพติดมีความหมาย รวม 3 ลักษณะปัญหา คือ ปัญหาการนำเข้ายาเสพติดจากต่างประเทศ ปัญหากลุ่มหรือขบวนการค้ายาเสพติดและปัญหาการลักลอบนำยาเสพติดออกนอกประเทศ

ปัญหาการนำเข้ายาเสพติดจากต่างประเทศ: เข้าสู่ประเทศไทยยังมีการลักลอบนำยาเสพติดเข้าสู่ประเทศไทยมากเช่นเดียวกับปีก่อน ๆ โดยเข้ามาทางประเทศที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศไทยโดยเฉพาะทางภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศ

ปัญหากลุ่มการค้าหรือขบวนการค้ายาเสพติด: ขบวนการค้ายาเสพติด ยังคงมีความเคลื่อนไหวอย่างมาก ตามสัดส่วน ของการเพิ่มขึ้นของปริมาณยาเสพติดจากต่างประเทศ

ขบวนการค้ายาเสพติดที่ถูกกำหนดเป็นนโยบายสำคัญของการปราบปรามยาเสพติดของ ไทยในปี 2527 คือ ขบวนการค้าแอมเฟตามีน ซึ่งถือเป็นกลุ่มการค้ายาเสพติดประเภทเดียวที่มีการ จำหน่ายให้ประชากรในประเทศไทยตรง แม้จะมีการปราบปรามแหล่งผลิตได้เป็นจำนวนมาก แต่ก็ทำให้หยุดชะงัก การขยายตัวของการบริโภคแอมเฟตามีนได้ เพียงระยะสั้น หลังจากนั้นก็จะมีย กลุ่มผู้ค้าแอมเฟตามีนรายใหม่เข้ามาทดแทนอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้การค้าแอมเฟตามีนยังกลายเป็น การค้าแบบครบวงจรที่ครอบคลุมทั้งในด้านการผลิต การค้า และการจำหน่ายไปยังตลาดมากขึ้นใน ทุกภาคของประเทศ สถานการณ์ดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า ปัญหากลุ่มการค้าแอมเฟตามีนจะเป็นปัญหาที่ ทวีความรุนแรงมากขึ้นสำหรับประเทศไทย ในอนาคต

ปัญหาการลักลอบนำยาเสพติดออกนอกประเทศ: เส้นทางลักลอบส่งยาเสพติดออก จากประเทศไทย ยังคงเป็นที่นิยมของกลุ่มการค้ายาเสพติดต่างประเทศอยู่มาก ทั้งนี้เป็นเพราะ ความสะดวกของเส้นทางคมนาคมในประเทศ เช่น เส้นทางส่งออกทางท่าอากาศยานกรุงเทพ โดยลักลอบส่งออกยาเสพติดทั้งทางด้านคลังสินค้า และส่งออกโดยบุคคล ผู้โดยสารเครื่องบิน นอกจากนี้ ยังมีเส้นทางลักลอบส่งออกยาเสพติดทางท่าเรือคลองเตย และการส่งออกยาเสพติด ทางภาคใต้ ผ่านไปยังประเทศมาเลเซียทั้งทางบกและน้ำ เป็นต้น

2.3 สถานการณ์การแพร่ระบาด

ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในประเทศไทยปรากฏรุนแรงมากขึ้นทั้งในด้านจำนวน ประชากรและประเภทของยาเสพติด ที่ใช้เสพ

ประชากร ชุมชนทั่วประเทศเป็นพื้นที่ที่มีปัญหายาเสพติด โดยเฉพาะ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ มีสัดส่วนของพื้นที่ ที่มีปัญหามากที่สุด ส่วนภาคกลางและ ภาคเหนือมีสัดส่วนรองลงมา

ประเภทของตัวยา กัญชา มีการแพร่ระบาดในทุกภาค เฮโรอีน แพร่ระบาดในกลุ่มประชากรต่าง ๆ และยาเสพติดที่แพร่ระบาด อย่างรวดเร็วในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาคือ สารระเหยและแอมเฟตามีน ซึ่งมีการแพร่ระบาดมากที่สุดในทุกภาค

สรุปสาเหตุของการแพร่ระบาดยาเสพติดและสถานการณ์ยาเสพติดมีผลมาจากการรู้เท่าไม่ถึงการณ์ การถูกหลอกลวงให้หลงเชื่อและเกิดจากสภาพแวดล้อมครอบครัวที่มีปัญหา การใช้ชีวิตร่วมกับกลุ่มเพื่อนที่ติดยาเสพติด การอาศัยอยู่ในพื้นที่ที่มีแหล่งผลิต จำหน่าย และเป็นพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดยาเสพติด

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการเสพยาเสพติด

ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalysis Theory)

ฟรอยด์ (Freud, 1973 อ้างถึงใน ไพฑูรย์ แสงพุ่ม, 2543) ได้ให้ความสำคัญต่อกระบวนการทำงานของจิตใจอันเกิดขึ้นจากแรงขับภายในของมนุษย์เพื่อตอบสนองต่อสัณฐานในการดำรงชีวิตอยู่ของตนเอง แรงขับดังกล่าวเป็นส่วนของการพัฒนาทางบุคลิกภาพที่เกิดขึ้นจากการสั่งสมจากการเลี้ยงดูประสบการณ์ของแต่ละบุคคลโดยเฉพาะการเลี้ยงดูตั้งแต่วัยเด็ก ที่มีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาทางบุคลิกภาพ

บนแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับแรงขับภายในของมนุษย์ ฟรอยด์อธิบายพฤติกรรมของมนุษย์ว่าเกิดจากแรงขับที่เป็นผลมาจากการทำงานร่วมกันของสภาวะจิต 3 ส่วนประกอบด้วย

ID เป็นสภาวะจิตที่ติดตัวมนุษย์ตั้งแต่เกิด จึงหมายรวมถึงสัญชาตญาณด้วย มักเกี่ยวข้องกับการตอบสนองความปรารถนาทางกาย เป็นพลังให้ได้มาซึ่งความพอใจ โดยไม่คำนึงถึงเหตุผลและความเป็นจริง หรือถูกต้องผิด id จึงมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าพลังแสวงหาความสุข (Pressure Seeking)

EGO เป็นสภาวะจิตแห่งการรู้และเข้าใจ การรับรู้ข้อเท็จจริง การใช้เหตุผล การดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมาย การแสวงหาวิธีการเพื่อตอบสนองพลัง ID เช่น เมื่อหิว (ID) พลัง EGO ก็จะใช้เหตุผลตรรกะตรงว่าจะบำบัดความหิวโดยวิธีใด ตามสภาพแวดล้อม เช่น ไปสำรวจตู้เย็น ทำอาหารเองไปรับประทานอาหารนอกบ้าน ฯลฯ จึงมีชื่อเรียก EGO จึงมีชื่อเรียกอีกอย่างว่าพลัง“รู้ความจริง” (Reality Principle)

SUPEREGO เป็นสภาวะจิตที่เกิดจากการเรียนรู้ เช่นเดียวกับ EGO แต่แตกต่างจาก EGO คือ เป็นส่วนที่เกี่ยวกับคุณค่าที่เป็นสภาพในอุดมคติต่าง ๆ เช่น ความถูกต้อง - ผิด มโนธรรม ความยุติธรรม ฯลฯ SUPEREGO จึงไม่ทำงานตอบสนอง ID แต่จะหักห้ามความรุนแรงของพลัง ID โดยเฉพาะพลังจากสัญชาตญาณแรงขับทางเพศและความก้าวร้าว

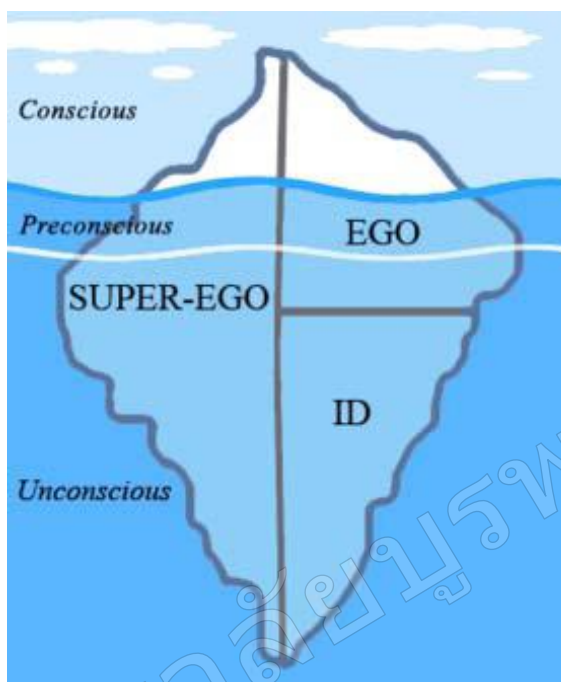
พฤติกรรมและบุคลิกภาพของคนจะเป็นเช่นไรนั้น ขึ้นอยู่กับการทำงานของทั้ง 3 ส่วน ว่ามีความสอดคล้องและสามารถทำงานร่วมกันได้หรือไม่สภาวะจิตใดมีอิทธิพลเหนือตัวอื่นย่อมเป็นตัวชี้ลักษณะของคนนั้น เช่น ถ้าพลังของ ID มีอำนาจสูง บุคลิกภาพของคนผู้นั้นจะเป็นแบบเด็กไม่รู้จักโตเอาแต่ใจตนเอง ถ้า EGO มีอำนาจสูง คนนั้นจะเป็นคนมีเหตุผล เป็นนักปฏิบัติ ถ้า SUPEREGO มีอำนาจสูงก็จะเป็นนักอุดมคตินักทฤษฎี

ครอบครัวจะเป็นส่วนสำคัญที่สุด ที่จะช่วยในการพัฒนาความสัมพันธ์การทำงานของทั้ง 3 ส่วนให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมครอบครัวที่มีสภาพจิตใจดี ให้การเลี้ยงดูเอาใจใส่อย่างเหมาะสมย่อมสามารถช่วยให้สมาชิกในครอบครัวพัฒนาความสมดุลแห่งชีวิตได้ดี ในทางตรงข้ามครอบครัวที่มีสุขภาพจิตไม่ดี เลี้ยงดูแบบห่างเหินไม่เอาใจใส่อย่างใกล้ชิดย่อมส่งผลให้สมาชิกในครอบครัวไม่สามารถไปสู่ความสมดุลได้ ตัวอย่างเช่น เด็กที่ถูกกักกันมากเกินไปไม่ได้รับความพึงพอใจตอบสนอง ID ในวัยเด็ก จะเป็นผลร้ายต่อการพัฒนาการบุคลิกภาพที่สมดุลในภายหน้าเช่น เป็นคนอ่อนไหวง่ายต่อคำสรรเสริญ นินทา เป็นต้น

ในทัศนะของ فروยด์ สภาวะจิต อีกเรื่องหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทำงานของแรงขับภายในตัวมนุษย์ที่ออกมาเป็นพฤติกรรมและบุคลิกภาพ ก็คือ สภาวะจิตสำนึกและจิตใต้สำนึก

สภาวะจิตทั้งสอง เปรียบเทียบว่าจิตใญ่มนุษย์มีสภาพคล้ายภูเขาน้ำแข็งที่ลอยอยู่ในมหาสมุทร สภาวะจิตสำนึก คือ สภาวะจิตระดับที่มีความสำนึกควบคุมอยู่ คือ ส่วนของน้ำแข็งที่อยู่เหนือผิวน้ำ ในขณะที่สภาวะจิตระดับได้สำนึกเหมือนส่วนที่อยู่ใต้ผิวน้ำ ซึ่งปริมาณมากกว่าแต่ไม่ปรากฏแก่สายตาโลก คือ จิตใจอันเป็นภาคสะสมประสบการณ์ในอดีตมากมาย ถูกบีบอัดเก็บกดหรือคอยเพื่อให้สมปรารถนา เพื่อให้ได้จังหวะเหมาะสำหรับการตอบสนองสิ่งเร้า อันยังไม่ได้ทำหรือทำไม่ได้ในภาวะปกติ (เช่น กฎหมายห้าม ประเพณีไม่ยอมรับว่าถูก สังคมไม่นิยม ฯลฯ)

فروยด์ อธิบายว่าจิตระดับได้สำนึกนี้ มีกลไกทางจิตหลายประเภทด้วยกัน เช่น แรงจูงใจ อารมณ์ที่ถูกเก็บกด ความรู้สึกนึกคิด ความฝัน ความทรงจำ ฯลฯ พลังจิตใต้สำนึกมีอิทธิพลเหนือจิตสำนึกกระตุ้นเตือนให้ปฏิบัติพฤติกรรมประจำวันทั่ว ๆ ไป เป็นแรงจูงใจให้เกิดพฤติกรรมไว้เหตุผลและผิดปกติในลักษณะต่าง ๆ ยามปกติบุคคลย่อมรู้สึกสงบ สบาย มีสติ พลังจิตสำนึกควบคุมพฤติกรรมทั้งหลายให้เป็นไปตามที่เขาเห็นว่าถูกต้อง สมควรทำโดยการพินิจพิจารณาและระเบียบของสังคม แต่เมื่อเวลาลมฟ้าอากาศแปรปรวน มหาสมุทรมีคลื่นจัด ทำให้ภูเขาน้ำแข็งโคลงเคลงส่วนที่จมอยู่ใต้น้ำ โผล่ขึ้นเหนือน้ำให้มองเห็นได้ เทียบได้กับยามบุคคลมีอารมณ์ขุ่นมัวเคร่งเครียดด้วยความโกรธ เกลียด อิจฉา พยาบาท กลัว ตื่นเต้น วิดก เจ็บป่วย ฯลฯ จิตใต้สำนึกมีพลังขับเคลื่อนให้แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ

ภาพที่ 1 เปรียบเทียบภาวะจิตใจมนุษย์มีสภาพคล้ายภูเขาน้ำแข็งที่ลอยอยู่ในมหาสมุทร

ฟรอยด์ มีความเชื่อว่าพฤติกรรมของมนุษย์ถูกกำหนดโดยพลังพื้นฐานสองอย่างคือ สัญชาตญาณแห่งชีวิต (Life Instincts) ซึ่งแสดงออกมา เป็นพฤติกรรมทางเพศ และสัญชาตญาณแห่งความตาย (Death Instincts) ซึ่งผลักดันให้เกิดเป็นพฤติกรรมก้าวร้าว สัญชาตญาณ ทั้งสองอย่างนี้เป็นแรงจูงใจที่ทรงพลังอย่างยิ่งและอยู่ภายในจิตไร้สำนึก บ่อยครั้งคนเรามักจะไม่รู้ว่าอะไรคือ แรงจูงใจหรือเป้าประสงค์ที่แท้จริง เขาอาจให้เหตุผลที่ดีบางอย่างสำหรับพฤติกรรมของเขา แต่เหตุผลเหล่านั้นมักไม่ถูกต้อง ตามความเป็นจริงอยู่เสมอ

การติดยาเสพติดกับแนวคิดจิตวิเคราะห์

การใช้ยาเสพติดเป็นอีกหนึ่งพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากการทำงานไม่เหมาะสมของทั้ง 3 ส่วน (ID EGO และ SUPEREGO) ในบุคคลนั้น ๆ โดยการทำงานของทั้ง 3 ส่วน จะให้น้ำหนักไปทางสัญชาตญาณดิบ (ID) มากกว่าส่วนอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อตอบสนองต่อการแสวงหาความสุขและความพึงพอใจตามสัญชาตญาณดิบของบุคคลที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองหรือได้รับการตอบสนองไม่เพียงพอ อันเนื่องมาจากการขาด หรือไม่สามารถแสวงหาความสุขและความพึงพอใจในรูปแบบพฤติกรรมที่ถูกต้องและเหมาะสม (พฤติกรรมที่มีได้ถูกบีบบังคับจากสภาพแวดล้อมภายนอก อาทิเช่น วัฒนธรรม กฎหมาย จารีตประเพณี เป็นต้น)

การทำงานไม่เหมาะสมของทั้ง 3 ส่วนนี้ เกิดขึ้นจากการที่บุคคลเติบโตและพัฒนาการขึ้นมาในปัจจัยแวดล้อมที่ไม่สามารถพัฒนาบุคลิกภาพที่สมบูรณ์ให้ได้อย่างเต็มที่ในวัยเด็ก ทำให้เกิดเป็น

วัยรุ่น/ผู้ใหญ่ที่มีปัญหาโดยเฉพาะในช่วงวัยอายุโดยประมาณ 3 - 6 ปี เด็กในช่วงวัยนี้ถ้าหากขาดการพัฒนาบุคลิกภาพที่เหมาะสม เช่น ไม่ได้รับการตอบสนองในความสุขและความพึงพอใจตามสัญชาตญาณดิบ (ID) ในวัยเด็กอย่างเพียงพอจะทำให้เกิดภาวะการติดขัดทางบุคลิกภาพ (Fixation) ในเรื่องของการแสวงหาความเป็นตัวของตัวเองและแสวงหาอัตลักษณ์แห่งตน (Self - Identity) แน่นอนว่าสิ่งที่เกิดขึ้น นั่นคือ เด็กไม่มีความเป็นตัวของตัวเอง ขาดความเข้าใจ และไม่มีเอกลักษณ์ในตนเอง

ปัญหาการติดขัดทางบุคลิกภาพดังกล่าว ทำให้เด็กกลุ่มนี้เมื่อเติบโตขึ้นมาจึงเป็นบุคคลที่มีบุคลิกภาพของผู้อ่อนแอ เช่น ไม่สามารถทำกิจกรรมใด ๆ ที่แข่งกับผู้อื่นได้ หรือ ต้องการพึ่งพา/พึ่งพิงผู้อื่นเสมอ ไม่มีความคิดเป็นของตัวเอง ขาดความเป็นตัวของตัวเอง และถูกชักจูงให้กระทำ/แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้ง่าย

การใช้ยาเสพติดจึงเป็นอีกหนึ่งตัวอย่างของการเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพอ่อนแอ เช่น ผู้ติดยาเสพติดมักมีสาเหตุมาจากการถูกเพื่อนชักจูง ถูกขอร้องให้เสพ หรือเสพเพราะต้องการการยอมรับจากผู้อื่น

เมื่อมีการใช้ยาเสพติดในครั้งแรก ๆ ร่างกายของผู้เสพจะได้รับความสุขและความพึงพอใจจากการเสพอย่างเต็มที่ก่อให้เกิดเป็นพลังในการขับเคลื่อนสัญชาตญาณดิบให้เป็นตัวสั่งการเมื่อเกิดความต้องการการเสพยาเสพติดในครั้งต่อไป เป็นเสมือนการปลดปล่อยพันธนาการที่ถูกกดตันอยู่ภายในจิตใจมนุษย์ออกมาอย่างมากที่สุด เกิดความสุขและความพึงพอใจในระดับเข้มข้น รวมไปถึงความรู้สึกสะใจต่อการกระทำที่ไม่สามารถทำได้ในยามไม่ได้ใช้ยาเสพติด การใช้ยาเสพติดในครั้งนั้นได้กระตุ้นให้ระดับจิตใต้สำนึก (Unconscious) หลุดพ้นจากการควบคุมและเริ่มเป็นตัวกลางสำคัญทำหน้าที่ควบคุม และสั่งการการดำเนินชีวิตของมนุษย์ให้เป็นไปตามที่จิตที่ถูกกดตันนั้นต้องการต่อไป

นอกจากนี้ เมื่อเกิดพฤติกรรมการเสพยาแล้ว จิตใต้สำนึกจะทำหน้าที่สั่งการให้พฤติกรรมอื่น ๆ ของบุคคลนั้นเป็นไปเพื่อรักษา/การดำรงอยู่ของพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดไว้กล่าวคือ ในช่วงระยะที่ไม่ได้ใช้ยาเสพติดหรือหยุดจากการใช้ยาเสพติดระยะหนึ่งนั้น จิตใต้สำนึกจะทำให้เกิดความหวาดกังวล ในรูปลักษณะและความรุนแรงแตกต่างกันออกไป เช่น

1. ความหวาดกลัวต่อสิ่งแวดล้อมและสภาพสังคมที่อยู่รอบตัว และเป็นต้นกำเนิดของความหวาดกลัวในระดับอื่น ๆ เช่น กลัวคนในครอบครัว/ชุมชน หรือ กลุ่มเพื่อนจะลงโทษว่าใช้ยาเสพติดหรือติดยาเสพติด
2. ความหวาดกลัวตัวเองที่ไม่สามารถควบคุมสัญชาตญาณได้และได้ทำในสิ่งที่น่าอับอาย เช่น รู้สึกอับอายต่อพฤติกรรมของตนเอง (พฤติกรรมการใช้ยาเสพติด การลักขโมย ฯลฯ)

3. ความหวาดกลัวที่เกิดจากความสำนึกที่รับผิดชอบ โดยเฉพาะพฤติกรรมการศึกษา ฯ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สังคมไม่ให้การยอมรับและต่อต้านอย่างมาก ตัวเองจะรู้สึกผิดในใจเสมอว่าตนเองเป็นคนผิดเป็นผู้ทำผิดตลอดเวลา

ความหวาดกลัวข้างต้น นำไปสู่กระบวนการทางร่างกาย ความเครียดการกระวนกระวายใจ ความคับข้องใจ และการถูกข่มขู่ ภาวะเหล่านี้ เป็นภาวะที่บีบคั้นให้บุคคลต้องแสวงหาวิธีการลดภาวะไม่พึงปรารถนาในรูปแบบของพฤติกรรมที่เป็นการปกป้องตนเอง หรือที่เรียกว่า “กลวิธานในการปกป้องตนเอง” (Defense Mechanism) ที่มีหลายรูปแบบ เช่น การเก็บกด การปกปิด/ การปิดบังพฤติกรรม การโทษผู้อื่นและสังคม การทดแทน ฯลฯ ซึ่งโดยปกติของผู้เสพยาเสพติดภาวะเหล่านี้จะถูกฤทธิ์ของยาเสพติดเก็บกดเอาไว้ในระดับลึกสุด หรือไม่สามารถแสดงออกได้

สรุป เพื่อปกป้องตนเองจิตใต้สำนึกจะทำหน้าที่สั่งการให้บุคคลรักษา/ การดำรงอยู่ของพฤติกรรมการใช้ยาเสพติด คือ หันกลับไปใช้ยาเสพติดอีกครั้ง และหากบุคคลใดใช้กลวิธานเหล่านี้ อยู่เป็นประจำ ย่อมพัฒนาไปสู่บุคลิกภาพที่อ่อนแอมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการหลีกเลี่ยงจากความจริง การปลีกตัว อยู่ในโลกของการหลอกลวงทั้งตนเอง และผู้อื่น รวมทั้งพัฒนาไปสู่การมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น การโกหก ลักขโมย ขี้เกียจ ขาดการสังคม กระทำในสิ่งที่ไม่เหมาะสมและผิดกฎหมายต่อไป ในท้ายที่สุด จิตใต้สำนึกก็จะสั่งการให้คนติดยาเสพติดประพฤติปฏิบัติและแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ รวมทั้งมีพฤติกรรมการใช้ยาอย่างต่อเนื่องเป็นการสั่งการโดยปราศจากความรู้สึกตัวและขาดต่อการควบคุมหรือไม่สามารถควบคุมได้อีกต่อไป จนกว่าจะได้รับการบำบัดรักษา เยียวยาทั้งทางร่างกายและจิตใจ และการพัฒนาบุคลิกภาพไปสู่ความสมดุลต่อไป

พฤติกรรมของวัยรุ่นเกี่ยวกับยาเสพติด

พรณี ชูทัยเจนติ (2538, หน้า 260 - 264) ได้กล่าวถึง พฤติกรรมของวัยรุ่นว่า มีลักษณะในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ลักษณะทางกายจะเป็นผู้ใหญ่ สนใจตนเอง หมกมุ่นอยู่กับการแต่งตัว เริ่มมีพัฒนาการทางเพศ และสุขภาพสมบูรณ์
2. ลักษณะทางสังคม ชอบทำตามกลุ่มมีความขัดแย้งกับผู้ใหญ่มากขึ้น สนในเพศตรงข้าม ผู้หญิงมีความก้าวหน้าทางด้านสังคมมากกว่าผู้ชาย
3. ลักษณะทางอารมณ์ มีความแสดงออกในทางแข็งกร้าว พยายามพ้นจากการปกครองของบิดา เป็นวัยที่เพื่อฝัน หากผู้ปกครองบังคับขู่เข็ญเข้มงวดมากเกินไปจะทำให้เด็กรู้สึกต่อต้าน ท้ายที่สุดทางออกของเด็กเหล่านี้ คือ การติดยาเสพติด

วีรวรรณ สุธีร์ไกรลาส (2536, หน้า 31 - 36) กล่าวถึง เหตุผลและพฤติกรรมของวัยรุ่นที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยาเสพติดว่ามาจากพฤติกรรมและเหตุผลหลาย ๆ อย่าง คือ

1. เหตุผลด้านอารมณ์ เป็นการใช้อารมณ์เพื่อให้เกิดความต้องการภายในจิตใจเพื่อเพิ่มความภาคภูมิใจในตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง เพื่อหนีความผิดหวัง ลดความกระวนกระวายลดความตึงเครียด หลีกเลียงความกดดัน
2. เหตุผลด้านร่างกาย เป็นการใช้อารมณ์เพื่อให้ร่างกายผ่อนคลาย ระบายความเจ็บปวด เพิ่มความรู้สึกที่รุนแรงและอดทน
3. เหตุผลด้านสภาพแวดล้อม เป็นผลจากสังคมมีความสับสนหรืออยู่ในสภาพครอบครัวยุคใหม่ไม่สมบูรณ์ทำให้เด็กมีจิตใจอ่อนแอ ได้รับผลกระทบเป็นอย่างมาก
4. เหตุผลด้านสังคม เมื่อบุคคลมีความต้องการที่จะสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม หรือหลีกเลี่ยงความรู้สึกโดดเดี่ยว ดังนั้นเมื่อกลุ่มมีการเสพยาเสพติดจึงเกิดการเรียนรู้และเลียนแบบกลุ่มทำตามแบบกลุ่ม
5. เหตุผลด้านสติปัญญา เป็นการใช้อารมณ์เพื่อบรรเทาความเครียดทางสมอง โดยสรุปจะเห็นว่า พฤติกรรมของวัยรุ่นที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดนั้น เกิดจากพฤติกรรมที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงจากการพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา หรือมีปัญหาด้านจิตใจหรืออยู่ในสภาพแวดล้อมหรือสังคมที่ขึ้นนำ หรือผลักดันให้มีการใช้อารมณ์ ดังนั้นวัยรุ่นที่มีสภาพจิตใจ สภาพแวดล้อมและสังคมที่ดีจะสามารถป้องกันตนเองจากการติดยาเสพติดเยาวชนจึงมีส่วนที่จะช่วยหาทางป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจากประเด็นดังกล่าวนี้ได้

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น

ความหมายของความคิดเห็น

ราชบัณฑิตยสถาน (2524, หน้า 246) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นว่าเป็นข้อพิจารณาเห็นว่า เป็นจริงจากการใช้ปัญญาความคิดประกอบ ถึงแม้ว่าไม่ได้อาศัยหลักฐานพิสูจน์ยืนยันเสมอไป

กู๊ด (Good, 1959) ได้ให้คำจำกัดความของความคิดเห็นไว้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความเชื่อ ความคิด หรือการลงความเห็นเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งไม่อาจบอกได้ว่าเป็นการถูกต้อง

มอร์แกน และคิง (Morgan & King, 1971, p. 750 อ้างถึงใน อรรถวณิช ชินพัฒนานาวิช, 2546, หน้า 10) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นไว้ว่า เป็นการยอมรับคำพูดเกิดขึ้นโดยทัศนคติ

ลาวัญย์ จักรานูวัฒน์ (2540, หน้า 9) จากการศึกษาความหมายของความคิดเห็นต่าง ๆ ที่กล่าวไว้แล้วนั้น สรุปได้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงความรู้สึกของแต่ละบุคคลในอันที่จะพิจารณาถึงข้อเท็จจริงต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดด้วยการพูด การเขียนโดยอาศัยพื้นฐานความรู้ประสบการณ์และสภาพแวดล้อมของแต่ละบุคคลเป็นส่วนประกอบในการพิจารณา ซึ่งความคิดเห็นนี้อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ ถ้าหากมีหลักฐานข้อเท็จจริงปรากฏ

อุทัย หิริญโต (2519, หน้า 81) ให้ความเห็นไว้ว่า ความคิดเห็นของแต่ละคนมีหลายระดับ คือ อย่างผิวเผินก็มี อย่างลึกซึ้งก็มี สำหรับความคิดเห็นที่เป็นทัศนคติ นั้น เป็นความคิดเห็นอย่างลึกซึ้ง และติดตัวไปเป็นเวลานานเป็นความคิดเห็นทั่ว ๆ ไปไม่เฉพาะอย่างซึ่งมีประจำตัวของบุคคล ความคิดเห็นเฉพาะอย่างและมีอยู่เป็นระยะเวลาอันสั้น เรียกว่า Opinion เป็นความคิดเห็นประเภทหนึ่งที่ไม่ตั้งอยู่บนรากฐานของพยานหลักฐานที่เพียงพอต่อการพิสูจน์ มีความรู้แห่งอารมณ์น้อยและเกิดขึ้นได้ง่ายแต่ก็สลายได้เร็ว

ชาลี (Chales, 1970, p. 116 อ้างถึงใน ปิยรัตน์ วงศ์ไทย, 2542) ให้ความหมายของความคิดเห็น (Opinion) ว่าเป็นความเชื่อหรือทัศนคติ ซึ่งบางครั้งอาจมีความรู้สึกเกี่ยวเนื่องในข้อเท็จจริงของคนและไม่มีความรู้ลึกแรงกล้าถึงกับจะพิสูจน์ข้อเสนอนั้น ๆ ได้เป็นแต่เพียงว่าตนยอมรับข้อเสนอนั้นเพราะรู้สึก หรือดูเหมือนว่า มันจะเป็นอย่างนั้น ซึ่งใน (A Dictionary of General Psychology) ความหมายไว้เป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. เป็นความเชื่อหรือทัศนคติซึ่งแต่ละบุคคลก่อขึ้น (Forms) มาจากความรู้สึก หรือการตัดสินใจความสัมพันธ์ระหว่างการยอมรับ หรือไม่ยอมรับในข้อเสนอนั้น
2. การตัดสินใจหรือความเชื่อมันจะรวมไปถึงความคาดหวัง (Expectation) หรือการคาดคะเน (Prediction) ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมหรือเหตุการณ์
3. การแสดงออกเป็นถ้อยคำจากทัศนคติ (Attitude) และใน A Comprehensive Dictionary of Psychology and Psychoanalytic Terms (Horace & Ava, 1958, pp. 358 - 359) ได้บรรยายไว้ที่น่าสนใจว่าเป็นความเชื่อที่บุคคล มีความรู้สึกโดยปราศจากข้อผูกพันทางอารมณ์หรือการตัดสินใจและแสดงออกมาอย่างเปิดเผยถึงแม้ว่าจะไม่ปรากฏหลักฐานเป็นที่ยอมรับว่าน่าเชื่อถือก็ตาม ซึ่งสามารถจะแสดงออกมาเป็นถ้อยคำภายใต้สถานการณ์ที่เหมาะสมอย่างน้อยที่สุดสำหรับบุคคลหนึ่ง ข้อสันนิษฐานในเรื่องของจุดมุ่งหมายของความคิดเห็นนั้น เคนซัดกว่าจุดมุ่งหมายของทัศนคติ ถึงแม้บางครั้งจุดมุ่งหมายอาจหลอกลวงตัวเองอยู่บ้าง (ความคิดเห็นส่วนมากจะนำข้อเท็จจริง การตัดสินใจที่ถูกต้องและ โครงสร้างของบุคลิกภาพออกมามากกว่าที่จะยึดมั่นบนข้อสมมติ โดยทั่วไป) แต่ถึงว่าอิทธิพลเหล่านี้จะมาจากแรงจูงใจหรือการตัดสินใจก็ตาม ความคิดเห็นก็ยังเป็นคำกล่าวถึงเรื่องราวที่คลุมไปถึงความรู้บางอย่างและข้อสรุปของหลักบานแห่งความจริงพอประมาณ อีกประการหนึ่ง มันอาจจะมีความผันล่วน ๆ ที่นึกขึ้นเองอย่างไม่มีเหตุผลก็ได้

ประโยชน์ของความคิดเห็น

1. ประสพการณ์ บุคคลจะมีความคิดเห็นที่ดีหรือไม่ ขึ้นอยู่กับประสพการณ์ที่มีต่อสิ่งนั้น ๆ ในลักษณะใด หากบุคคลนั้นมีประสพการณ์ที่ดีก็จะมีความคิดเห็นที่ดีและหากบุคคลนั้นมีประสพการณ์ที่ไม่ดีก็จะมีความคิดเห็นที่ไม่ดีเช่นกัน

2. การติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น ความคิดเห็นของคนบางคนอาจเกิดจากความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับคนอื่น โดยได้รับข้อมูลเรื่องราวต่าง ๆ จากผู้ที่สัมพันธ์ด้วยแล้วถ่ายทอดความคิดเห็นนั้นมาเป็นของตน เช่น ความสัมพันธ์ที่มีต่อพ่อ แม่ ครู อาจารย์ บุคคลนั้นก็จะได้รับความคิดเห็นถ่ายทอดมาจากบุคคลที่ใกล้ชิดได้เป็นอย่างมาก

3. ตัวแบบ ความคิดเห็นของบุคคลบางอย่างเกิดจากการเลียนแบบเด็กอาจเลียนแบบพฤติกรรมอย่างที่ท่านชอบจากพ่อ แม่ ครู อาจารย์ และบุคคลที่ใกล้ชิด นอกจากนั้น อาจจะเลียนแบบจากภาพยนตร์และสื่อต่าง ๆ ที่ได้พบเห็นมา หากตัวแบบมีความคิดเห็นที่ดีต่อบุคคลหรือสิ่งต่าง ๆ ผู้เลียนแบบก็จะรับเอาข้อมูลฝังเข้าไปในจิตใจและมีความคิดเห็นต่าง ๆ เหมือนตัวแบบ

4. องค์ประกอบทางสถาบันสังคม สถาบัน และสังคมต่าง ๆ เช่น โรงเรียน วัด โรงภาพยนตร์ และองค์กรต่าง ๆ เป็นสิ่งที่อิทธิพลในการสร้างความคิดเห็นให้เกิดขึ้นกับบุคคลได้เป็นอย่างดี โดยที่บุคคลจะค่อย ๆ รับประสบการณ์จากชีวิตประจำวันและสะสมมากขึ้นจนเป็นความคิดเห็นและมีพฤติกรรมที่ดีต่อไป เช่น โรงเรียน อาจจะอบรมให้เด็กรู้จักเชื่อฟัง พ่อ แม่ เด็กก็จะรับข้อมูลและความคิดเห็นที่ดีต่อพ่อ แม่ เป็นต้น ความคิดเห็นเป็นความรู้สึกของบุคคลเป็นการแสดงออก ด้านเจตคติด้านใดด้านหนึ่งที่พร้อมจะมีปฏิกิริยาเฉพาะอย่าง ต่อสถานการณ์ ภายนอกที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า การที่บุคคลสัมพันธ์กันและมีความคิดเห็นต่อสิ่งต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน ความขัดแย้งระหว่างบุคคลก็จะเกิดขึ้น ซึ่งความคิดเห็นนี้จะเกิดขึ้นจากความรู้และประสบการณ์ที่มีอยู่ของแต่ละบุคคล

ความสำคัญของการคิดเห็น

เฟลด์แมน (Feldman, 1971, p. 53) กล่าวว่า การสำรวจความคิดเห็นเป็นการศึกษาความรู้สึกของบุคคลกลุ่มคนที่มีต่อสิ่งหนึ่ง แต่ละคนจะแสดงความเชื่อและความรู้สึกใด ๆ ออกมาโดยการพูด การเขียน เป็นต้น การสำรวจความคิดเห็น จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนนโยบายต่าง ๆ การเปลี่ยนแปลงนโยบายหรือการเปลี่ยนแปลงระบบงาน รวมทั้งในการฝึกหัดการทำงานด้วยเพราะจะทำให้การดำเนินการต่าง ๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยตามความพอใจของผู้ร่วมงาน

เบสท์ (Best, 1977, p. 17) กล่าวว่า ในการศึกษาถึงความคิดเห็นต่าง ๆ ส่วนมากจะใช้วิธีแบบวิจัยตลาด ได้แก่ การสอบถาม ชักถาม บันทึกลง และรวบรวมไว้เป็นข้อมูล ซึ่ง เบสท์ ได้เสนอแนะว่า “วิธีง่ายที่สุดในการที่จะบอกถึงความคิดเห็นจะออกมาในลักษณะเช่นไร และจะได้สามารถทำตามข้อคิดเห็นนั้นได้ หรือในการวางแผนนโยบายใด ๆ ก็ตาม ความคิดเห็นที่วัดออกมาได้จะทำให้ผู้บริหารเห็นควรหรือในอันที่จะดำเนินนโยบายหรือลัทธิไป”

สรุปความสำคัญของความคิดเห็นได้ว่า ความคิดเห็นนั้นเป็นประโยชน์ในการกำหนดแบบแผนการวางนโยบายต่าง ๆ ให้เป็นไปตามนโยบาย หรือลัทธิหรือนโยบาย เพื่อให้งานดำเนินไปอย่างเรียบร้อย ซึ่งได้มาจากการสำรวจความคิดเห็นและรวบรวมไว้เป็นข้อมูล

การเกิดความคิดเห็น (ศักดิ์ สุนทรเสนี, 2531, หน้า 4 อ้างถึงใน ชนานุช วิจิตะกุล, 2546, หน้า 10) คือ ความคิดเห็นเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของบุคคล ความคิดเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของคนเกิดขึ้นได้ตามเงื่อนไข 4 ประการ

1. กระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการเพิ่มพูนและบูรณาการของการตอบสนองแนวความคิดต่าง ๆ เช่น ความคิดเห็นจากครอบครัว โรงเรียน ครู การเรียนการสอนอื่น ๆ
2. ประสบการณ์ส่วนตัวขึ้นอยู่กับความแตกต่างของบุคคล ซึ่งมีประสบการณ์ที่แตกต่างกัน นอกจากประสบการณ์ของคนจะสะสมขึ้นเรื่อย ๆ แล้ว ยังทำให้มีรูปแบบเป็นของตัวเอง ดังนั้นความคิดเห็นบางอย่างจึงเป็นเรื่องเฉพาะของแต่ละบุคคลแล้วแต่พัฒนาการและความเจริญเติบโตของคน ๆ นั้น
3. การเลียนแบบ การถ่ายทอดความคิดเห็นของคนบางคนได้มาจากการเลียนแบบความคิดเห็นของคนอื่นที่ตนพอใจ เช่น พ่อแม่ ครู พี่น้อง และคนอื่น ๆ
4. อิทธิพลของกลุ่มสังคม คนย่อมมีความคิดเห็นคล้อยกันตามกลุ่มสังคมที่ตนอาศัยตามสภาพแวดล้อม เช่น ความคิดเห็นต่อศาสนา สถาบันต่าง ๆ เป็นต้น

ประเภทของความคิดเห็น

เรมเมอร์ (Remmer, 1954, p. 171) กล่าวว่า ความคิดเห็นมี 2 ประเภทด้วยกัน คือ

1. ความคิดเห็นเชิงบวกสุด - เชิงลบสุด เป็นความคิดเห็นที่เกิดจากการเรียนรู้ และประสบการณ์ ซึ่งสามารถรวบทิศทางได้
 - 1.1 ทิศทางบวกสุด ได้แก่ ความรักจนหลงงูชา
 - 1.2 ทิศทางลบสุด ได้แก่ รังเกียจมาก ความคิดเห็นนี้รุนแรงเปลี่ยนแปลงได้ยาก
2. ความคิดเห็นจากความรู้ความเข้าใจการมีความคิดต่อสิ่งหนึ่งขึ้นอยู่กับการรู้ความเข้าใจที่มีต่อสิ่งนั้น เช่น ความรู้ความเข้าใจในทางที่ดี ชอบ ยอมรับ ความรู้ความเข้าใจในทางไม่ดี ไม่ชอบ รังเกียจ ไม่เห็นด้วย

สรุป ประเภทของความคิดเห็นตามที่กล่าวมาข้างต้น แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ความคิดเห็นที่สามารถบอกทิศทางได้ว่าสิ่งไหนรักมากที่สุด สิ่งไหนเกลียดมากที่สุดกับความเห็นที่ขึ้นอยู่กับการรู้ความเข้าใจ

ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็น

ออสแคมป์ (Oskamp, 1977, pp. 119 - 133 อ้างถึงใน อรรณพ ชินพัฒนานิช, 2546, หน้า 11) ได้สรุป ถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดความคิดเห็น ดังนี้

1. ปัจจัยทางพันธุกรรมและสรีระ คือ อวัยวะต่าง ๆ ของบุคคลที่รับรู้ผิดปกติ หรือเกิดความบกพร่อง ซึ่งอาจมีความคิดเห็นที่ไม่ดีต่อบุคคลภายนอก
2. ประสบการณ์โดยตรงของบุคคล คือ บุคคลได้ประสบกับเหตุการณ์ด้วยตัวเองหรือได้พบเห็น ทำให้บุคคลมีความพึงใจ และเกิดความคิดต่อประสบการณ์เหล่านั้นต่างกัน
3. อิทธิพลของผู้ปกครอง คือ เมื่อเป็นเด็ก ผู้ปกครองจะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดและให้ข้อมูลแก่เด็กได้มาก ซึ่งจะมีผลต่อพฤติกรรมและความคิดเห็นด้วย
- 4.ทัศนคติและความคิดเห็น คือ เมื่อบุคคลเจริญเติบโตย่อมจะต้องมีกลุ่ม และ สังคม ดังนั้น ความคิดเห็นของกลุ่มเพื่อน กลุ่มอ้างอิงหรือการอบรมสั่งสอนของโรงเรียน หน่วยงานที่มีความคิดเห็นกันหรือแตกต่างกัน ย่อมมีผลต่อความคิดเห็นต่อบุคคลด้วย
5. สื่อมวลชน คือ สื่อต่าง ๆ ที่เข้ามามีบทบาทต่อชีวิตประจำวันของคนเรา ซึ่งได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ก็เป็นปัจจัยอันหนึ่งที่มีผลกระทบต่อความคิดเห็นของบุคคล

การวัดความคิดเห็น

มอร์แกน และคิง ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการวัดความคิดเห็นไว้ว่า การจะให้ออกความคิดเห็นควรถามต่อหน้า ถ้าจะใช้แบบสอบถาม สำหรับวัดความเห็น ต้องระบุให้ผู้ตอบ ตอบว่าเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยกับข้อความที่กำหนดให้ แบบสอบถามประเภทนี้ นิยมสร้าง ตามแนวของ

ลิเคอร์ท ซึ่งแบ่งความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วยเฉย ๆ ไม่แน่ใจไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ส่วนการให้คะแนนขึ้นอยู่กับข้อความว่า เป็นปฏิฐาน (Positive) หรือนิเสธ (Negative)

เบสท์ (Best, 1977, p. 77) ได้เสนอแนะว่า วิธีที่ง่ายที่สุดที่จะบอกความคิดเห็น ก็คือการแสดงให้เห็นถึงร้อยละของคำตอบในแต่ละข้อคำถาม เพราะจะทำให้เห็นว่าความคิดเห็นจะออกมาในลักษณะใด

จากคำจำกัดความดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกทางด้านเจตคติ ความเชื่อ การตัดสินใจ ความนึกคิด ความรู้สึก และวิจารณญาณ ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ด้วยการพูด การเขียนและอีกมากมาย โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมของแต่ละบุคคลเป็นส่วนประกอบในการพิจารณา

แนวความคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้คนเสพยาเสพติด

กลุ่มทฤษฎีจิตสังคม (Psychosocial Theories) ซึ่งใช้ในงานวิจัยของ เจสเซอร์ เชส และ โดโนแวน (Jessor, Chase & Donovan, 1980, pp. 604 - 613 อ้างถึงใน จักริน ชัยญางกูร, 2542, หน้า 8) สามารถอธิบายพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดของบุคคลได้โดยมีฐานความเชื่อว่าสังคมแวดล้อมปัจจัยภายนอกอันได้แก่ ความสัมพันธ์ในครอบครัว ประสบการณ์ในโรงเรียน อิทธิพลของเพื่อนและสื่อต่าง ๆ คุณลักษณะในตัวบุคคล (ปัจจัยภายใน) ได้แก่ คุณลักษณะภายในอันมีความคิด ความเชื่อ ทักษะ และตัวแปรทางบุคลิกภาพที่สำคัญมาบางตัว นอกจากนี้ ออททิง และ โบเวส (Oetting & Beauvais, 1986, pp. 17 - 22 อ้างถึงใน จักริน ชัยญางกูร, 2542, หน้า 8)

สนธิ สมักรการ และคณะ (2530, หน้า 216 อ้างถึงใน จักริน ชัยญางกูร, 2542, หน้า 9) วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมและทัศนคติเกี่ยวกับคนหนุ่มสาวไทย” พบว่า สาเหตุและเหตุจูงใจในการเสพยาเสพติดที่สำคัญได้แก่ ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ ประกอบกับสภาพแวดล้อมทางสังคม โดยเฉพาะความสัมพันธ์ภายในครอบครัวไม่ราบรื่น

นพพร พานิชสุข (2523, หน้า 109 อ้างถึงใน จักริน ชัยญางกูร, 2542, หน้า 9) กระตุ้นประสาท แอมเฟตามีนของเด็กวัยรุ่น พบว่า อิทธิพลของครอบครัวมีผลมากที่สุดในด้านที่จะก่อให้เกิดเด็กวัยรุ่นมีแนวโน้มที่จะใช้ยาแอมเฟตามีน เนื่องจากการคบเพื่อนไม่ดีได้รับการชักจูงในสิ่งผิด นอกจากปัจจัยทางด้านครอบครัวแล้ว เพื่อนก็เป็นเหตุจูงใจต่อการเสพยาเสพติดของวัยรุ่น

ทฤษฎีกลุ่มเพื่อนสนธิ (Peer Cluster Theory) ซึ่งใช้ในงานวิจัยของ ออททิง และ โบเวส (Oetting & Beauvais, 1986, pp. 17 - 22 อ้างถึงใน จักริน ชัยญางกูร, 2542, หน้า 9) ซึ่งเน้นอิทธิพลของเพื่อนสนธิเพิ่มเติมจากตัวแปรทางสังคมเพื่อใช้อธิบายพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดนั้น ประกอบด้วยอิทธิพลของครอบครัว อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนอิทธิพลจากโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนักวิชาการและผู้สนใจหลายท่าน

1. อิทธิพลครอบครัว

บทบาทสำคัญที่ส่งผลต่อพฤติกรรมใช้ยาเสพติดของวัยรุ่น อันดับแรกคือ ผลงานการวิจัยของ สนธิ สมักรการ และคณะ (2530, หน้า 216 อ้างถึงใน จักริน ชัยญางกูร, 2542, หน้า 9) พบว่า ผู้ติดยาเสพติดในทัณฑสถานบำบัดพิเศษและสถานบำบัดรักษายาเสพติดที่มีอายุ 15 - 40 ปีนั้น สาเหตุที่ทำให้บุคคลติดยาเสพติดครั้งแรกมาจากรความสัมพันธ์ในครอบครัวไม่ราบรื่น พรทิพย์ จิตรธร (2516, หน้า 59 อ้างถึงใน จักริน ชัยญางกูร, 2542, หน้า 9) วิจัยเรื่อง “ยาเสพติดให้โทษกับการบำบัดรักษา” พบว่า 3 ใน 4 ของประชากร ผู้ใช้ยาเสพติดส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีปัญหา และอยู่ในแหล่งที่มีการซื้อขายยาเสพติดเป็นส่วนใหญ่

2. อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน

การคบเพื่อนและการเข้ากลุ่มเพื่อนเป็นการพัฒนาทางสังคมตามธรรมชาติของบุคคล วัยรุ่นซึ่งวัยรุ่นส่วนใหญ่ที่กำลังศึกษาเล่าเรียนใช้เวลาส่วนมากอยู่ในโรงเรียน และกลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อเด็กในวัยนี้มาก จลองรัฐ อินทรี และคณะ (2539, หน้า 29 อ้างถึงใน จักริน ชัยบุญญากร, 2542, หน้า 10) พบว่า วัยรุ่นต้องการเพื่อน ชอบคบเพื่อนและทำกิจกรรมร่วมกัน

3. อิทธิพลจากโรงเรียน

โรงเรียนเป็นสถาบันที่ถ่ายทอดความรู้ให้แก่เด็ก เด็กในวัยเรียนใช้เวลาส่วนใหญ่ในโรงเรียนซึ่งถ้าเด็กมีความรู้สึกหรือทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียนมีความรู้สึกผูกพันจะเห็นว่าโรงเรียนเป็นสถาบันที่มีความสุข สนุกสนานมีความพอใจที่จะปฏิบัติ ตามกฎระเบียบของโรงเรียน เชื่อฟังคำสั่งสอนของครูซึ่งความรู้สึกเหล่านี้จะมีอิทธิพลต่อการควบคุมยับยั้งการกระทำผิดของเด็กวัยรุ่น

สรุป แนวความคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้คนเสพยาเสพติด ตามกลุ่มทฤษฎีจิตสังคมเชื่อว่าสาเหตุที่ทำให้คนให้คนเสพยาเสพติดนั้นมาจากปัจจัยภายนอกและภายใน ได้แก่ สภาพแวดล้อมสังคม อิทธิพลของครอบครัว อิทธิพลกลุ่มเพื่อน และคุณลักษณะภายในอันได้แก่ ความเชื่อ ความนึกคิดและทัศนคติและยังพบว่า การจูงใจจากเพื่อนเป็นสาเหตุให้เกิดพฤติกรรมการเสพยาเสพติดของกลุ่มวัยรุ่น

นโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ยุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549)

สำนักงาน ป.ป.ส. ได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยบรรจุในแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549) คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2543 ว่าเนื่องจากยาเสพติดเป็นปัญหาใหญ่และมีความสำคัญเกี่ยวข้องกับนโยบายความมั่นคง การแก้ไขปัญหายาเสพติดมีรูปแบบเฉพาะมีกำหนดระยะเวลาดำเนินการในช่วงหนึ่งที่ชัดเจน มีการดำเนินการร่วมกันของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ จึงให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รับไปดำเนินการจัดทำแผนหลักซึ่งเป็นแผนแม่บทเฉพาะเรื่องการแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อนำไปสู่แผนปฏิบัติการและการจัดสรรงบประมาณสนับสนุน

วัตถุประสงค์

หยุดการขยายตัวและลดระดับความรุนแรงของปัญหา ไม่ให้ก่อผลกระทบต่อสังคมในวงกว้าง ด้วยการดำเนินมาตรการต่อกลุ่มผู้ผลิต ผู้ค้า และผู้เสพให้ได้ผล และพัฒนากลไกและกระบวนการทางสังคมให้มีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อการแก้ไขปัญหายา

แนวความคิดทางยุทธศาสตร์

ปัญหายาเสพติดได้เปลี่ยนสถานะจากปัญหาอาชญากรรมที่กระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน เป็นปัญหาความมั่นคงที่คุกคามต่อสังคมของประเทศไทยโดยรวม จำเป็นต้องเร่งรัดและควบคุมให้ได้ โดยมีเงื่อนไขที่จะยุติสถานการณ์ปัญหา ได้แก่

1. การรวมพลังทางสังคมในการขับเคลื่อนและหนุนเนื่องการแก้ปัญหา
2. การลดรอบและทำลายโครงสร้างอิทธิพลและผลประโยชน์ของการผลิตและการค้ายาเสพติดทั้งภายในและภายนอกประเทศ

3. การลดเงื่อนไขในการก่อปัญหายาเสพติด ทั้งเงื่อนไขทางเศรษฐกิจสังคม ภายในประเทศที่เอื้อต่อการขยายตัวของปัญหา และเงื่อนไขของการผลิตและนำเข้ายาเสพติดจากภายนอกประเทศโดยมียุทธศาสตร์ในการเปลี่ยนเงื่อนไขเพื่อนำไปสู่การควบคุมและยุติปัญหา ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนากลไก กระบวนการทางสังคม และลดเงื่อนไขของการก่อปัญหายาเสพติด

พัฒนากลไกและกระบวนการทางสังคมให้มีความเข้มแข็ง และมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยกลไกของครอบครัว ชุมชน และประชาคมร่วมกับภาครัฐ

ลดเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับปัญหายาเสพติดที่สำคัญ ได้แก่ ปัญหาวิกฤติทางเศรษฐกิจ ปัญหากลุ่มผู้ด้อยโอกาส ปัญหาคนต่างด้าวและอาชญากรรมข้ามชาติ ปัญหาการทุจริตและการใช้อิทธิพลปกป้องคุ้มครอง

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

รณรงค์ประชาสัมพันธ์และปฏิบัติการจิตวิทยาให้บุคคลมีจิตสำนึกและอุดมการณ์ที่เพียงพอต่อการเปลี่ยนพฤติกรรมให้ลด ละ เลิก ยาเสพติด

ลดรอบและทำลายโครงสร้างอิทธิพลและผลประโยชน์ของการผลิต และการค้ายาเสพติด ด้วยการปราบปรามผู้ผลิต ผู้ค้า และผู้เกี่ยวข้อง โดยใช้มาตรการที่รวดเร็ว เด็ดขาดจริงจังและเป็นที่ยอมรับของสังคม ทั้งด้านกระบวนการดำเนินคดี การลงโทษและการยึดทรัพย์สิน

ดำเนินการเชิงรุกที่จะนำไปสู่การแก้ไขแหล่งผลิตและนำเข้ายาเสพติดจากภายนอกประเทศ ทั้งการกดดัน การร่วมมือระหว่างประเทศ และการสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดในแนวชายแดน

ส่งเสริมการควบคุมสถานการณ์ปัญหายาเสพติดในพื้นที่ ทั้งในระดับชุมชน/ หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด โดยผ่านกลไกการบริหารในแต่ละระดับ ให้มีขีดความสามารถในการติดตามเฝ้าระวัง และดำเนินการแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง โดยกำหนดพื้นที่ปัญหาวิกฤติที่จะต้องดำเนินการเบ็ดเสร็จในการยุติปัญหา ด้วยกลไกการจัดการพิเศษของหน่วยงานองค์กรระดับภาคและ

ส่วนกลางเสริมการดำเนินงานของกลไกปกติ

ลดจำนวนผู้เสพผู้ใช้น้ำยาเสพติด ด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพทุกรูปแบบ โดยเน้นหนักและให้ความสำคัญต่อการบำบัดรักษาฟื้นฟูและการติดตามดูแล ด้วยการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน รวมทั้งการปรับเปลี่ยนค่านิยม และพฤติกรรมของเยาวชนกลุ่มเสี่ยง

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาขีดความสามารถในการจัดการ

พัฒนาขีดความสามารถของหน่วยงาน องค์การทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชนในการร่วมดำเนินงานป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้มีประสิทธิภาพและรวดเร็ว ทั้งการพัฒนาระบบการอำนวยความสะดวก การพัฒนาข้อมูลและการข่าว การสนับสนุนด้านทรัพยากร และการมอบอำนาจทางกฎหมาย

ส่งเสริมสนับสนุน และปกป้องคุ้มครอง บุคคล องค์การในการต่อต้าน ยาเสพติด

สรุปจากการศึกษาค้นคว้าแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ พบว่า ความคิดเห็นนั้นมีทั้งด้านบวกและด้านลบมีความคิดเห็นที่ดีหรือไม่ ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่มีต่อสิ่งนั้น ๆ ในลักษณะใด หากบุคคลนั้นมีประสบการณ์ที่ดี ก็จะมีความคิดเห็นที่ดี และหากบุคคลนั้นมีประสบการณ์ที่ไม่ดี ก็จะมีความคิดเห็นที่ไม่ดีเช่นกัน การติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น ความคิดเห็นของคนบางคนอาจเกิดจากความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับคนอื่น โดยได้รับข้อมูลเรื่องราวต่าง ๆ จากผู้ที่สัมพันธ์ด้วย แล้วถ่ายทอดความคิดเห็นนั้น มาเป็นของตน เช่น ความสัมพันธ์ที่มีต่อพ่อ แม่ ครู อาจารย์ บุคคลนั้นก็จะได้รับความเห็นถ่ายทอดมาจากบุคคลที่ใกล้ชิดได้เป็นอย่างมาก การเสพยาเสพติดเป็นการกระทำหรือพฤติกรรมที่แสดงออกนั้นมีสาเหตุมาจากสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในภายนอกอันได้แก่ ความสัมพันธ์ในครอบครัว ประสบการณ์ในโรงเรียน อิทธิพลของเพื่อนและสื่อต่าง ๆ คุณลักษณะในตัวบุคคล (ปัจจัยภายใน) ได้แก่ คุณลักษณะภายในอันมีความคิดความเชื่อ ทศนคติ และตัวแปรทางบุคลิกภาพที่สำคัญมากบางตัว

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็นและแนวความคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้คนเสพยาเสพติดและสถานการณ์การแพร่ระบาดในประเทศรวมทั้งนโยบายการป้องกันปราบปรามยาเสพติดของรัฐ ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับงานวิจัยความคิดเห็นของเยาวชนต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติด มาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดตัวแปรและกรอบความคิดที่ใช้ในการศึกษา

สภาพพื้นที่ทั่วไปของอำเภอสอยดาว

อำเภอสอยดาว เป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดจันทบุรีที่ตั้งและอาณาเขตอำเภอสอยดาวตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัด มีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียงดังต่อไปนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอวังสมบูรณ์และอำเภอคลองหาด (จังหวัดสระแก้ว)

ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดพระตะบอง (ประเทศกัมพูชา)

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอโป่งน้ำร้อน

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอเขาคิชฌกูฏและอำเภอแก่งหางแมว

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาสอยดาวตั้งอยู่ตำบลทรายขาว มีพื้นที่ 465,637.5 ไร่ ห่างจากตัวจังหวัดจันทบุรี ประมาณ 70 กิโลเมตร จากจังหวัดจันทบุรีเดินทางตามทางหลวงหมายเลข 317 ที่มุ่งสู่จังหวัดสระแก้ว ป่าเขาสอยดาวมีสภาพภูมิประเทศเป็นภูเขาสลับซับซ้อน ประกอบด้วยภูเขาน้อยใหญ่จำนวนมากมาย เช่น ยอดเขาสอยดาวมี 2 ยอด ยอดเขาสอยดาวได้สูงประมาณ 1,675 เมตร นอกจากนี้ยังมีเขาสิบห้าชั้น เขาตะพง เขาสูง และเขาทรายขาว ภูเขาเหล่านี้เป็นแหล่งกำเนิดของน้ำตกและห้วยน้ำลำธารหลายสาย นอกจากนี้ยังทำให้เกิดทิวทัศน์ที่สวยงามอีกด้วยน้ำตกเขาสอยดาวอยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาสอยดาว การเดินทางมาน้ำตกสามารถเดินทางมาได้ 2 ทาง คือ เส้นทางที่ออกจากจังหวัดจันทบุรีตรงมายังหมู่บ้านปะตง ตำบลปะตง ระยะทาง 70 กิโลเมตร เส้นทางที่ออกจากจังหวัดสระแก้วมุ่งหน้าสู่หมู่บ้านปะตง ตำบลปะตง ระยะทาง 75 กิโลเมตร และจากหมู่บ้านปะตงเข้าไปสู่ที่ทำการเขตอุทยานอีก 5 กิโลเมตร ทิวทัศน์ในระหว่างการเดินทางไปเขาสอยดาวจะเป็นสวนผลไม้มีนาชนิดเขียวทึบไปตลอดทาง

ข้อมูลการปกครอง/ ประชากร

ข้อมูลการปกครอง

อำเภอสอยดาวแบ่งเขตการปกครองเป็น 5 ตำบล 70 หมู่บ้าน ได้แก่ ตำบลปะตง ตำบลทรายขาว ตำบลสะตอน ตำบลทุ่งขนาน และตำบลทับช้าง

การปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบล 5 แห่ง เทศบาลตำบล 2 แห่ง อำเภอสอยดาว มีประชากรรวม 67,158 คน จำนวน 15,751 หลังคาเรือน

ตารางที่ 1 ข้อมูลการปกครอง/ ประชากร

ลำดับ	ตำบล	หมู่บ้าน	หลังคาเรือน	เทศบาล	อบต.	ประชากร
1	ปะตง	11	976	1	1	16,212
2	ทุ่งขนาน	16	3,094	0	1	11,519
3	ทับช้าง	18	4,930	1	1	15,360
4	ทรายขาว	13	3,503	0	1	14,386
5	สะตอน	12	3,248	0	1	9,681
รวม		70	15,751	2	5	67,158

(สำนักทะเบียน กรมการปกครองข้อมูล ณ 31 ธันวาคม 2553)

ตารางที่ 2 ข้อมูลประชากรอำเภอสอยดาว

ช่วงอายุ (ปี)	ชาย	หญิง	รวม
0 - 4	1,194	2,000	3,194
5 - 9	2,412	2,351	4,763
10 - 14	2,686	2,570	5,256
15 - 19	2,610	2,607	5,217
20 - 24	2,317	2,491	4,808
25 - 29	2,770	2,724	5,494
30 - 34	2,832	2,910	5,742
35 - 39	2,802	3,007	5,809
40 - 44	2,928	2,937	5,865
45 - 49	2,735	2,725	5,460
50 - 54	2,028	2,091	4,119
55 - 59	1,509	1,526	3,035
60 - 64	1,142	1,115	2,257
65 - 69	949	931	1,880
70 - 74	827	840	1,667
75 - 79	569	579	1,148
80 ขึ้นไป	704	740	1,444
รวม	33,014	34,144	67,158

(ทะเบียนราษฎร ณ 31 ธันวาคม 2553)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุรศักดิ์ เลหาพิบูลย์กุล (2547) เรื่อง อิทธิพลของปัจจัยด้านสังคม ครอบครัวและสิ่งแวดล้อมที่มีต่อการเสพยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนในสถานศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

สำหรับการศึกษานี้สาเหตุที่ทำให้นักเรียนเสพยาเสพติดมีตัวแปรที่เข้ามาเกี่ยวข้องจำนวนมาก ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ได้สนใจทำการศึกษาตัวแปร ดังนี้

1. ตัวแปรตาม ได้แก่ การเสพยาเสพติดของนักเรียน

2. ตัวแปรอิสระ มี 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านประชากรของนักเรียน ประกอบด้วย ตัวแปรเพศ และอายุ ปัจจัยด้านสังคมและครอบครัว ประกอบด้วยตัวแปร ผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย ความใกล้ชิดกับผู้ปกครอง การมีปัญหากับผู้ปกครอง และการมีเพื่อนที่เสพยาเสพติด ส่วนปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมรอบโรงเรียน ประกอบด้วยตัวแปร การมีแหล่งมั่วสุม การมีแหล่งบันเทิง การมีหอพัก/ บ้านเช่าที่ใช้เป็นแหล่งมั่วสุม การมีแหล่งเสพยาเสพติด และการมีแหล่งค้ายาเสพติด ปัจจัยทั้งสามด้านดังกล่าวมีผลต่อการเสพยาเสพติดของนักเรียน

ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรเพศ อายุ การมีปัญหากับผู้ปกครองด้านการคบเพื่อนการมีปัญหากับผู้ปกครองด้านการเสพยาเสพติด การมีเพื่อนที่เสพยาเสพติด การมีแหล่งมั่วสุม การมีแหล่งเสพยาเสพติด และการมีแหล่งค้ายาเสพติดรอบโรงเรียน มีผลต่อการเสพยาเสพติดของนักเรียน และพบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาที่สำคัญคือ การมีแหล่งมั่วสุม แหล่งเสพยาเสพติด และแหล่งค้ายาเสพติดรอบโรงเรียนในด้านความสัมพันธ์กับครอบครัว และยังพบปัญหาที่น่าเป็นห่วงในกลุ่มนักเรียน เช่น การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การค้าประเวณีการหนีเรียนไปเล่นเกมสล็อตคอมพิวเตอร์หรือสนุกเกอร์ การตั้งแก๊งกวนเมือง สูบบุหรี่และดื่มสุรา เทียวสถานบริการในยามกลางคืน แข่งมอเตอร์ไซด์ ครอบครัวแตกแยก ออกจากโรงเรียนกลางคัน การตั้งครกกระทะระหว่างการเรียน การทำแท้ง เป็นต้น ส่วนผลของการดำเนินกิจกรรมป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งที่จัดเป็นปกติและที่จัดเป็นกิจกรรมพิเศษมีประสิทธิภาพในการดำเนินการอยู่ในระดับสูงในทุกกลุ่มโรงเรียน และพบว่า มีนักเรียนเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดร้อยละ 9.30 โดยเกี่ยวข้องเป็นผู้เสพร้อยละ 8.30 และเป็นผู้ค้าร้อยละ 1.00 โดยนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชนมีอัตราเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมากกว่านักเรียนสังกัดอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญ โดยยาเสพติดที่นักเรียนใช้นักเรียนใช้กันมากที่สุดคือ ยาบ้า

สมิต วัฒนัญญกร และคณะ (2546) ศึกษาการแพร่ระบาดของสารเสพติด และปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการเสพยาเสพติดของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา ในจังหวัดปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย โดยศึกษาในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 จำนวน 1,530 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ภาชนะเก็บปัสสาวะเพื่อส่งตรวจหาสารแอมเฟตามีน แบบสอบถามนักเรียน และแบบสอบถามครู การแพร่ระบาดของสารเสพติดวิเคราะห์ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการเสพยาเสพติด ผลการศึกษาพบ

1. พฤติกรรมการสูบบุหรี่: นักเรียนส่วนมากมีพฤติกรรมอยู่ในระดับเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่ ถึงร้อยละ 70.31

2. พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์: นักเรียนมีพฤติกรรมอยู่ในระดับเสี่ยงต่อการดื่ม ร้อยละ 56.41

3. พฤติกรรมการเสพยาบ้า: นักเรียนมีพฤติกรรมการเสพยาบ้าอยู่ในระดับเสี่ยงต่อการเสพยาบ้า ร้อยละ 6.93 ระดับเคยทดลองใช้ ร้อยละ 3.53 นักเรียนที่เสพยาบ้าอยู่ในปัจจุบันมีจำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 2.16 หรือมีความชุก (Prevalence Rate) เท่ากับ 21.57 ต่อประชากร 1,000 คน

บุบผา บุญญามณี และคณะ (2547) ผลของการใช้โปรแกรมกลุ่มฝึกทักษะการควบคุมตนเองต่อพฤติกรรมควบคุมตนเองของผู้ป่วยที่เสพยาบ้าในศูนย์บำบัดรักษาเสพยาเสพติดสงขลา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้ป่วยที่ติดยาบ้าและมารับการบำบัดรักษาที่ศูนย์บำบัดรักษาเสพยาเสพติดสงขลาในระยะฟื้นฟูสมรรถภาพซึ่งมีทั้งหมด 14 คน ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการควบคุมตนเองของกลุ่มทดลองในด้านทักษะการควบคุมตนเอง และด้านการรับรู้ความสามารถของตนเอง หลังได้รับโปรแกรมกลุ่มฝึกทักษะการควบคุมตนเองสูงกว่าก่อนได้รับโปรแกรม รวมทั้งพบว่า คะแนนการควบคุมตนเองในด้านทักษะการควบคุมตนเอง และทักษะด้านการรับรู้ความสามารถของตนเองของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมด้วย นอกจากนี้ผู้ป่วยยังได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ เนื้อหา ความรู้ ความเข้าใจ รวมทั้งความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดและผู้ป่วยให้ความเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่พบว่าการจัดกิจกรรมกลุ่ม โครงการนี้ควรพัฒนาเรื่องสถานที่ทำกลุ่มเพราะร้อนและบางครั้งเพื่อนนั่งเล่น พร้อมทั้งเสนอแนะควรนำโปรแกรมนี้ไปปฏิบัติด้วย

นราวิทย์ ศิริบุญ และคณะ (2545) การวิจัยประเมินผลโครงการฟื้นฟูและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ติดยาเสพติด (โรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง) กรณีศึกษาโรงเรียนสงครามพิเศษ ศูนย์สงครามพิเศษ จังหวัดลพบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจนครบาลบางกอกใหญ่ 52 นาย กรรมการชุมชนปรกอรุณ 7 คน กรรมการชุมชนตรอกกระจก 7 คน กรรมการชุมชนลานมะขาม 7 คน และพัฒนากรชุมชนเขตบางกอกใหญ่ 4 คน จำนวน 77 คน ผลการวิจัยพบว่า

โครงการนี้ เป็นโครงการที่สามารถบำบัดและฟื้นฟูคุณภาพชีวิตของผู้ติดยาเสพติดได้อย่างเป็นรูปธรรมตามวัตถุประสงค์ คณะผู้วิจัยพบว่า ผู้เข้ารับการบำบัดส่วนใหญ่สามารถกลับสู่ชุมชนดำเนินชีวิตตามปกติและหางานทำได้ ประการสำคัญ คือ ส่วนใหญ่ไม่กลับมาเสพยาเสพติดอีก แต่อย่างไรก็ตาม โครงการนี้เป็นโครงการที่เพิ่งเริ่มดำเนินการในระยะแรก ซึ่งการประเมินโครงการ ฯ ในครั้งนี้ อาจเป็นเพียงการมองปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการเพียงบางตัว ดังนั้น จึงควรจะให้มีการประเมินผลการดำเนินการตามโครงการอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนา และ ปรับปรุงต่อไป

ทิพย์วารินทร์ เบ็ญจนิรัตน์ และธนาธิป ถาพันธ์ (2545) ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรม การบำบัดรักษาของผู้ป่วยชายเสพยาเสพติดระยะบำบัดด้วยยา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยของผู้ป่วยชายเสพยาเสพติดระยะบำบัดด้วยยาที่เข้ารับการรักษาระบบผู้ป่วยใน โรงพยาบาลธัญญารักษ์ ปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาทั้งหมดเป็นเพศชายมีอายุระหว่าง 12 - 45 ปี โดยช่วงอายุ 16 - 25 ปี มีมากที่สุด เข้ารับการบำบัดรักษาเป็นครั้งแรก สาเหตุที่เข้ารับการบำบัดรักษาในครั้งนี้ คือสมัครใจมาเองพักอาศัยอยู่กับบิดาและมารดา การสนับสนุนทางครอบครัวของผู้ป่วยชายเสพยาเสพติด 5 ด้าน ได้แก่ การสนับสนุนด้านอารมณ์ด้านการยอมรับยกย่องและเห็นคุณค่า ด้านการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ด้านข้อมูลข่าวสาร ด้านเงินทอง สิ่งของ แรงงาน และบริการ พบว่าผู้ป่วยชายเสพยาเสพติดมีค่าคะแนนเฉลี่ยการสนับสนุนทางครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 5 ด้าน พฤติกรรมการบำบัดรักษาของผู้ป่วยชายเสพยาเสพติด พบว่าผู้ป่วยชายเสพยาเสพติดมีพฤติกรรมการบำบัดรักษาระดับสูงมากที่สุด

นันทิณี พันธวงศ์ (2543) ปัจจัยการแพร่ระบาดของสารเสพติดในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษากระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลายมีทั้งกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มไม่เสี่ยง จำนวน 210 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีต่อการแพร่ระบาดของสารเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่พบและเกี่ยวข้อง ได้แก่ การสูบบุหรี่ การดื่มสุรา รุนพี่ที่ติดสารเสพติดถึงขั้นคิดจะฆาตคนอื่น ๆ ให้ใช้สารเสพติดด้วยและประสบการณ์การใช้สารเสพติดโดยวิธีการเสพยาเสพติด รวมทั้งชนิดของสารเสพติดที่นักเรียนส่วนมากเริ่มต้นใช้ ปัจจัยเหล่านี้จะมีความแตกต่างกันตามเพศ ระดับชั้นเรียนและลำดับบุตรชอบบิดามารดา ส่วนสถานภาพด้านอื่น ๆ มีปัจจัยต่อการแพร่ระบาดของสารเสพติดไม่แตกต่างกัน

สุกมา แสงเดือนฉาย และคณะ (2544) เรื่อง กระบวนการกลายเป็นผู้ติดยาบ้าของวัยรุ่นชาย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้ป่วยติดยาและติดยาในโรงพยาบาลธัญญารักษ์ จำนวน 8 ราย ผลการวิจัยพบว่า การเกิดกระบวนการกลายเป็นผู้เสพยาบ้า ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ระยะปลุกฝัง ซึ่งเป็นระยะที่หล่อหลอมความคิด ความรู้สึก ค่านิยมของวัยรุ่นที่มีต่อยาบ้าแล้วดำเนินผ่าน

จากระยะปลูกฝังสู่ระยะเริ่มเสพ ซึ่งเป็นการลองเสพในครั้งแรก โดยมีปัจจัยสาเหตุต่าง ๆ เช่น เพื่อนชวน อยากลอง สัมพันธภาพในครอบครัวไม่ดี และมีการเสพครั้งต่อ ๆ ไป เนื่องจากจิตใจในรสชาติของยาบ้า มองว่ายาบ้าใช้แล้วไม่ติด ทำให้การเสพเข้าสู่ระยะเสพประจำ ระยะนี้จะมีการเพิ่มปริมาณ และจำนวนครั้งของการเสพมากขึ้น มีความต้องการพึ่งพายาบ้าทั้งร่างกาย และจิตใจ จนกลายเป็นผู้เสพติดยาบ้าในที่สุด

พลสุข เพียรพิทักษ์ (2547) เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติด: ศึกษากรณีกิ่งอำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนในเขตกิ่งอำเภอเกาะจันทร์ จำนวน 2 ตำบล รวม 27 หมู่บ้าน โดยแบ่งประชาชนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) ประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนในเขตพื้นที่กิ่งอำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี 2) ข้าราชการ อาสาสมัคร และผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชนในเขตพื้นที่กิ่งอำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า โครงการหมู่บ้านปลอดยาเสพติดค่อนข้างจะประสบความสำเร็จและเป็นโครงการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ภาครัฐจัดให้ และประชาชนมีส่วนร่วมในการเข้าไป แก้ไขปัญหายาเสพติดร่วมกับภาครัฐ โดยการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมกันแก้ไขปัญหา แต่ก็ยังคงเกิด ปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงานที่ประชาชนบางส่วนยังขาดความเข้าใจในกระบวนการ ประชาคมหมู่บ้าน ขาดผู้นำ และอาสาสมัครที่เสียสละ เข้มแข็ง และจริงจัง ด้านบุคลากรที่ รับผิดชอบในโครงการมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอในการดูแลรับผิดชอบหมู่บ้าน รวมทั้งประชาชน และเจ้าหน้าที่ในโครงการไม่มีความมั่นใจในมาตรการรักษาความปลอดภัยของภาครัฐซึ่งจำเป็น อย่างเหลือเกินที่ทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือร่วมใจป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในทันทีและเร่งด่วน เพราะปัญหา ยาเสพติด ทำให้เกิดการสูญเสียต่อทรัพยากรบุคคล และเป็นบ่อนทำลายความมั่นคง ของประเทศชาติอย่างที่สุด

รอส และ โวคาค (Ross & Wodak, 1993 อ้างถึงใน สุกุม่า แสงเดือนฉาย และคณะ (2544)) เรื่องศึกษากลุ่มผู้ใช้แอมเฟตามีนในทางที่ผิด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือกลุ่มผู้ใช้แอมเฟตามีน จำนวน 1,245 คน ในนครซิดนีย์ประเทศออสเตรเลีย ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้เป็นผู้ที่ มีอายุน้อย และมีการศึกษาดำรงการศึกษานี้ได้ตรวจสอบความรุนแรงของการพึ่งยาแอมเฟตามีนใน ออสเตรเลียและได้เรียกร้องให้มีการตรวจสอบความรุนแรงของการแพร่กระจายของแอมเฟตามีน โดยใช้แบบสำรวจที่เรียกว่า A Severity of Amphetamine Dependence Questionnaire (SAmDQ)

สถาบันวิจัยนานาชาติด้านสุขภาพอนามัย (Asahi News Service, 1997 อ้างถึงใน วิชาญดา พรหมราชวิจิต, 2545, หน้า 32) เรื่องการแพร่ระบาดของแอมเฟตามีนกับเยาวชนในสถานศึกษา ประชากรกลุ่มตัวอย่างคือ เยาวชนที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั่วประเทศผลการวิจัย พบว่า ผลสำรวจการใช้แอมเฟตามีนของผู้เสพแอมเฟตามีนมีทั้งที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมายใน

ประเทศญี่ปุ่นปัจจุบันมีเยาวชนญี่ปุ่นประมาณ 100,000 คน ในโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ใน 186 โรงเรียนทั่วประเทศที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและเป็นแหล่งที่มาของปัญหา มีปัญหาเรื่องการใช้อะไหล่รถยนต์ในทางที่ผิดในหลายกรณี พบว่า สถานที่ซึ่งเป็นแหล่งใหญ่ของการซื้อขายอะไหล่รถยนต์ในญี่ปุ่นคือ ตามสถานีรถไฟใต้ดินซึ่งมีการจำหน่ายบัตรโทรศัพท์ปลอมควบคู่กับอะไหล่รถยนต์ เนื่องจากกรณีการทำผิดกฎหมายทั้งสองประเภทนี้มีเครื่องข่ายโยงใยถึงกัน สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะเยาวชนวัยรุ่นในญี่ปุ่นนิยมใช้เครื่องติดตามตัว (Pagers) นักเรียนที่ต้องการใช้บัตรโทรศัพท์ปลอมกับเครื่องติดตามตัวจึงเข้าไปเกี่ยวข้องกับการใช้อะไหล่รถยนต์ในทางที่ผิด ส่วนสาเหตุซึ่งสำคัญที่สุดของการใช้อะไหล่รถยนต์ในกลุ่มตัวอย่างจะเหมือนกับเยาวชนไทย คือ เพื่อให้ได้เงิน ไม่ว่างช่วยให้ไม่นอนหลับง่าย

สรุปจากงานวิจัยทั้งหมด

พบว่า ปัจจุบันยาเสพติดได้เข้าไปแพร่ระบาดในโรงเรียนโดยเฉพาะยาบ้าและมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องสู่ใน ระดับหมู่บ้าน/ชุมชน ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดนั้นเป็นเยาวชนของชาติสำหรับสาเหตุของการใช้ยาเสพติดในกลุ่มนักเรียนนักศึกษาจากการรื้อยาทดลองมาจากอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และปัญหาครอบครัว ซึ่งหากนักเรียนคบเพื่อนที่เสพยาเสพติดก็จะมีโอกาสเข้าไปเสพยาได้มากกว่านักเรียนที่ไม่มีเพื่อนติดยาเสพติด ซึ่งหมายถึงความสัมพันธ์ภาพในครอบครัว ความอบอุ่น ความใกล้ชิดกับพ่อแม่ หรือการมีปัญหากับผู้ปกครองในด้านต่างส่งผลให้เด็กหันไปพึ่งยาเสพติดได้ ดังนั้น การศึกษาถึงความคิดเห็นของเยาวชนต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดในเขตพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจศึกษา

ทั้งนี้จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงได้ตัดสินใจที่จะศึกษาถึงระดับความคิดเห็นของเยาวชนต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติด โดยมุ่งประเด็นไปที่สาเหตุของการแพร่ระบาดและสาเหตุของพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดที่กำลังแพร่ระบาดอย่างรุนแรงในเขตพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ในขณะนี้

จากความสำคัญดังกล่าว ผลการศึกษาจะทำให้ทราบถึงระดับความคิดเห็นของเยาวชนต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดเพื่อใช้เป็นแนวทางและวิธีการแก้ไขปัญหามารยาทของยาเสพติดในกลุ่มเยาวชน และสาเหตุที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดของกลุ่มเยาวชนในเขตพื้นที่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปเป็นแนวทางในการนำเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้กรอบแนวคิด ดังนี้ ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ส่วนตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นของเยาวชนต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดในเขตพื้นที่ อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี โดยมีมุงศึกษาด้านสาเหตุการแพร่ระบาดและด้านสาเหตุของพฤติกรรมกาเสพติดโดยมีที่มาของตัวแปรดังนี้

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา มาจากปัจจัยด้านประชากร

ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นของเยาวชนต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดในด้านสาเหตุการแพร่ระบาดและด้านสาเหตุของพฤติกรรมกาเสพติด

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

1. เพศ
2. อายุ
3. ระดับการศึกษา

ความคิดเห็นของเยาวชนต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติดในเขตพื้นที่ อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

1. ด้านสาเหตุการแพร่ระบาด
2. ด้านสาเหตุของพฤติกรรมกาเสพติด

ที่มา: ด้านสาเหตุการแพร่ระบาดมาจากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, สำนักนายกรัฐมนตรี, หน้า 13

ที่มา: ด้านสาเหตุของพฤติกรรมกาเสพติดมาจากทฤษฎีจิตวิเคราะห์ Sigmend Freud หน้า 19

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย